

PIONIR

glasilo kolektiva sgp pionir novo mesto

14. december 1982

leto XVI. št. 12 (148)

Pionir ponovno v Libiji

Že v septembru je bila v Beogradu podpisana pogodba med investitorji iz Libije in SDPR iz Beograda. Nosilec vseh poslov v imenu SDPR je „SMELT Inženiring“ iz Ljubljane, s katerim je Pionir 24. novembra podpisal pogodbo za vsa gradbena dela v vrednosti 17.043.000,00 ameriskih dolarjev. Z delom v Libiji bomo pričeli v začetku prihodnjega leta, predvidoma pa bo končano v enainvajsetih mesecih.

Glavni izvajalec gradbenih del v Libiji bo tozdr Gradbeni sektor Ljubljana, poleg njega pa bodo obrtniška in ostala dela opravljali tudi ostali Pionirjevi tozdi. Projektivni biro bo moral še pred pričetkom del izdelati kompletne projekte arhitekture in statike za gradbeni del objektov.

NIKO JAKLIČ

MKI pred startom

Vse leto je potekal zelo širok krog akcij za ustanovitev novega tozda MKI – Mehanizacija, kovinarstva in instalacije, zato je prav, da ob izteku leta, ko gredo te aktivnosti h koncu in bo z novim letom novi tozdr začel tudi uradno obstajati, predstavimo rezultate že uresničenih aktivnosti in prikazemo sam organizacijski potek.

Zgodovina priključitve Novomontaže je znana, zato je ne bi ponavljali. Pionir je namreč določen za nosilca integracijskih procesov v gradbeništvu za Dolenjsko. S priključitvijo delovne organizacije Novomontaža smo naredili korak naprej, saj ne gre zgolj za priključitev obeh njenih tozdov k Pionirju, ampak za ustanovitev novega združenja, ki bi združeval dokaj raznovrstno dejavnost z boljšim ekonomskim položajem in možnostjo pridobivanja večjega dohodka.

Novi tozdr, ki bo drugi največji v Pionirju, bo imel v prvi fazi okoli 700 do 800 zaposlenih, sestavljen pa bo iz šestih sektorjev: Mehanizacija, Nizke gradnje, Kovinski izdelki, Servisna dejavnost, Strojne instalacije in Elektro instalacije.

Akcijo za vzpostavitev organizacije novega tozda je vodil

projektivni team, ki so ga sestavljali delavci Pionirja in Novomontaže, sodeloval pa je tudi Zavod za produktivnost dela. Priprava je potekala v več komisijah, glavno breme pa so nosile komisije za organizacijsko shemo, za samoupravne organe in delegatski sistem ter komisija za samoupravne akte in registracijo.

Elaborat o novi organiziranosti je že potrjen, prav tako so bili na sejah samoupravnih organov obstoječih tozdov (MKO, SPO, oba tozda Novomontaže) in skupnih sestankih DPO in vodij tozdov imenovani v. d. vodje sektorjev.

Na referendumu, ki je bil od 26. do 29. oktobra, sta bila sprejeta samoupravni sporazum o združitvi in statut MKI. V fazi sprejemanja so pravilnik o delovnih razmerjih, pravilnik o reševanju stanovanjskih zadev ter pravilnik o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev. Do konca leta bo treba uskladiti in sprejeti še nekaj zelo pomembnih samoupravnih splošnih aktov, ta samoupravna aktivnost pa se bo nadaljevala tudi v prihodnjem letu.

Volitve za družbenopolitične organizacije so bile izpeljane tako, da so se organi DPO že sestali na konstitutivnih sejah in izvolili svoje predstavnike. Do novega leta teče delo v DPO po tozdih, skupne akcije novega tozda pa že vodijo novi predstavniki DPO, skupaj s predstavniki osnovnih organizacij po tozdih. Imenovani so bili koordinatorji za vse DPO in sicer: Milan Kapetan za sindikat, Miha Duh za ZK in Angelina Iveljič za ZSMS.

Sedež tozda MKI bo v stavbi sedanjega tozda SPO. Potrebno bo izpeljati še celo vrsto aktivnosti: uskladitev delovnega časa, registracijo na sodišču itd. Vsekakor delo še zdaleč ni končano, čeprav je velik del aktivnosti opravljen in to v zelo kratkem času. Upajmo tudi, da dokaj kvalitetno. Cilj združitve je bil namreč, da delavci, združeni v nov tozdr MKI, ustvarijo več dohodka in ne le toliko kot so ustvarili vsak zase, poleg tega pa je eden glavnih ciljev novega tozda tudi zadovoljitev potreb po tovrstni dejavnosti Pionirja, tako doma kot v tujini. To pa bo mogoče le z enotno vodeno akcijo, z veliko odgovornostjo sindikata in ostalih DPO, skratka, vsi delavci se bodo morali angažirati, da bo proizvodnja potekala še naprej nemoteno, kljub vsem stvarem, ki jih bo še potrebno urediti in razčistiti.

V. d. vodje sektorjev: Jože Pintarič (mehanizacija), Mirko Strmšek (nizke gradnje), Vinko Dežman (kovinski izdelki), Rudi Kralj (servisna dejavnost), Oto Jazbinšek (strojne instalacije) in Štefan Kavšek (elektro instalacije).

Za pomočnika direktorja tozda za planiranje procesa je bil imenovan Slavko Kastelic, za pomočnika direktorja za razvojno področje Egidij Sinkovec, vršilec dolžnosti direktorja MKI pa je Marjan Zupanc.

Izvršni odbor sindikata MKI sestavljajo: Milan Kapetan – predsednik, ki je hkrati tudi delegat za konferenco OO ZSS, ravno tako Franc Hrovatič – njegov namestnik, Antonija Bančič – blagajnik, Štefan (Nadaljevanje na 2. str.)

*Vsem delavcem doma in v tujini
ter občanom Novega mesta
želimo SREČNO 1983*

*Samoupravni organi, družbenopolitične
organizacije
in uredništvo glasila Pionir*

(Nadaljevanje s 1. str.)

Slak, Slavko Bukovec, Mira Hotko in Zdenka Pintarič pa so člani.

V nadzornem odboru sindikata so: Robert Stranič — predsednik, Jože Judež — namestnik, Anton Sečen in Jovo Kapelski — člana, Jože Grubar in Rajko Kunčič — namestnika članov.

Osnovno organizacijo ZSMS bodo vodili: Zdravko Grah — predsednik, Milan Merlin — namestnik in Marinka Nagelj — blagajnik, v predsedstvu pa so še: Igor Štukelj, Milan Klobučar, Jože Primc in Anton Kozoglav.

Sekretariat Zveze komunistov sestavljajo: Jože Barbič, Franc Novak, Mirko Pirnar, Mira Hotko, Janko Hrovat in Miha Duh — sekretar.

Na volitvah, ki so bile 24. in 25. novembra, so bili izvoljeni delegati za delavski svet delovne organizacije, delegati samoupravne delavske kontrole DO ter samoupravni organi tozda MKI.

Delavski svet tozda MKI sestavljajo: Andrej Burger, Marjan Drenovec, Miha Duh, Anton Gazvoda, Martin Jožef, Janez Kastelic, Milan Knap, Tone Kozoglav, Jože Kravs, Tatjana Križman, Vlado Leskovšek, Pavle Mavsar, Drago Muhič, Marinka Nagelj in Franc Potočar.

Komisija samoupravne delavske kontrole tozda: Jože Božič, Stane Čeh, Janko Hrovat, Drago Klemenčič, Igor Romih, Boris Turk in Jože Turk.

Disciplinsko komisijo MKI sestavljajo: Rudi Irt, Alojz Jarc, Rafko Krevs, Rihard Romih, Franc Šlejkovec in dva zunanja člana — Ivan Ilijanič ter Brane Lukič.

Delegati MKI za delavski svet DO so: Peter Bračko, Miha Duh, Marija Jurekič, Janez Kastelic (avtoservis) Janez Kastelic (sektor mehanizacija) Tone Kozoglav, Franc Potočar in Jože Udovč.

Delegata MKI za samoupravno delavsko kontrolo sta Janko Hrovat in Stane Čeh.

dvajsetim raziskovalcem, med katerimi je bilo tudi pet Pionirjevih inovatorjev.

Jože Majes je prejel nagrado za sistem opažev, s katerimi je DO prihranil dragocene dvize, Jože Malenšek za projektiranje instalacij v Čateških Toplicah, kjer je kot prvi v Jugoslaviji uporabil energijo termalnih in odpadnih voda in na ta način omogočil letni prihranek 5 milijonov dinarjev, Feliks Strmole za konstruiranje elementov montažnih objektov za kmetijstvo, ki pocenijo gradnjo za 20 odstotkov, Ladislav Lavrič za konstruktivno in tehnološko rešitev vgraditve kadi v kopalnico in Andrej Žnidaršič za konstrukcijo lesenega montažnega objekta.

V obrazložitvi letošnjih nagrad je bilo rečeno, da so kriterije poostriili, kar samo kaže, da je veliko inovatorjev ostalo še neznano širši javnosti. Vse to pa je dokaz, da smo končno le sprevideli ugodnosti, ki jih daje naše domače znanje. „To je pot, ki v gospodarstvu daje največ dohodka in in je lažje in boljše poti v izvoz, kot je izvoz lastnega znanja in lastne pameti!“ je ob tem dejal podpredsednik RK SZDL Jože Knez.

Pomen inovatorstva smo spoznali tudi v naši delovni organizaciji, kar kaže tudi odziv med delavci, čeprav sistem nagrajevanja še ni urejen in so Pionirjevi inovatorji za svoje ustvarjalno delo še vedno neprimerno nagrajeni.

Ob tem je bila v avli Zavarovalnice Triglav odprta tudi razstava izumov in tehničnih izboljšav, kjer smo predstavili tudi našo inovatorsko dejavnost. Pri postavljanju razstave je treba še posebej pohvaliti tov. Jožeta Bariča ter propagandni oddelek, ki so naše dosežke res primerno prikazali širši javnosti. Žal si je razstavo inovacij ogledalo le malo Pionirjevih delavcev.

Ugodnejše kolektivno zavarovanje

Kolektivno nezgodno zavarovanje v sedANJI ekonomski situaciji ne nudi našim delavcem zadovoljivo zavarovalno zaščito v primeru, ko se le ti ponesrečijo pri delu ali v svojem prostem času. Večina delavcev v tozdih namreč plačuje sedaj premijo v

višini 20 dinarjev, nekateri pa celo po 10 dinarjev. Zavarovalne vsote na te premije seveda več ne ustrezajo, saj so odškodnine, plačane po dosedanjih zavarovalnih vsotah, v zadnjem času le simbolične.

Zaradi tega predlaga oddelek za zavarovanje, da vsi tozdi sprejmejo enake zavarovalne vsote z enotno premijo 50 dinarjev mesečno na delavca, kar bo nudilo tudi večje odškodnine. V pojasnilo povejmo, da zavarovalnica plača odškodnino za primer nezgode ali smrti ne glede na to, ali je do nesreče prišlo pri delu ali izven delovnega časa. Iz zavarovanja so izključene le nesreče, do kate-

rih je prišlo zaradi vpliva alkohola ali mamil, oziroma zaradi samomora ali poskusa samomora ter zaradi grobe malomarnosti.

Predlagano je, naj tozdi sprejmejo sklep, da se kolektivno nezgodno zavarovanje delavcev z novim letom plačuje enotno po 50 dinarjev, s tem, da 20 dinarjev plača vsak delavec sam, ostalo pa temeljna organizacija iz sklada skupne porabe. Ta način plačevanja je uvedla že večina delovnih organizacij na Dolenjskem, v nekaterih pa gre celotna premija v breme sklada skupne porabe organizacije združenega dela.

nevarnostni razred	smrt zaradi nezgode	invalidnost zaradi nezgode	smrt zaradi bol. oz naravna smrt
I.	333.340,—	666.680,—	20.000,—
II.	215.690,—	431.380,—	20.000,—
III.	159.420,—	318.840,—	20.000,—

Uvrstitev v nevarnostne razrede se določa po pravilniku Zavarovalne skupnosti Triglav, katerega so sprejeli delegati iz vrst zavarovancev. Npr.: v I. nevarnostni razred sodijo vsi

delavci, ki delajo v pisarnah, v II. nevarnostni razred spadajo delovodje vseh profilov, vsi ostali delavci pa v III. nevarnostni razred.

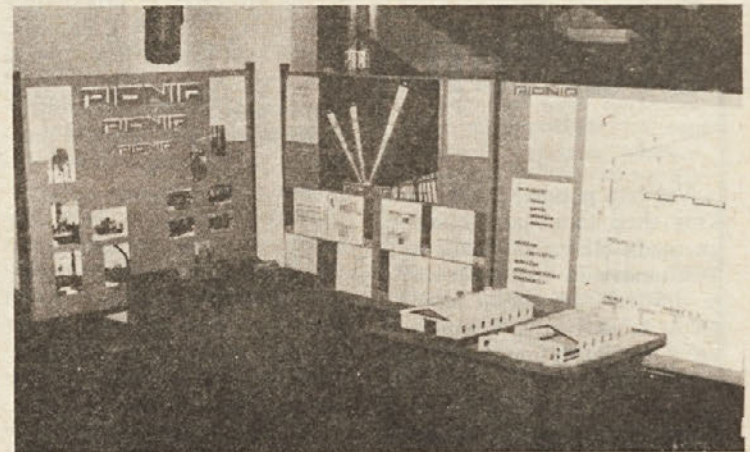
Zaposlovanje mladih strokovnjakov

Sredi leta 1981 je iskalo zaposlitev 635.000 mladih ali 73,4 odstotka od skupnega števila nezaposlenih. Organizacije združenega dela so v preteklem letu potrebovale 248.000 strokovnih oseb, v evidenci za zaposlovanje pa jih je bilo 401.000. V letu 1981 je bilo v povprečju na 111 delavcev zaposlen le en pripravnik, kar je vsekakor premalo. Na zaposlovanje teh mladih strokovnjakov negativno vpliva koncentracija nezaposlenih mladih oseb v velikih mestih in njihova slaba teritorialna migracija.

Od okrog 850.000 nezaposlenih oseb čaka na delo okrog 406.000 strokovnih kadrov. V naslednjih treh letih bo treba zaposliti 700.000 strokovnih oseb. Tako bi se do leta 1985 to število zmanjšalo na 250.000 nezaposlenih. Mladi solani kadri in pripravniki morajo predstavljati najmanj dve tretjini od skupnega števila oseb, ki se zaposlujejo, zato bodo z rokom določeni viri in obveznosti združevanja sredstev za večje zaposlovanje mladih strokovnih oseb. Združeno delo mora do konca leta 1984 pripraviti dolgoročne projekcije potreb po kadrih.

Nagrajeni inovatorji

Novomeška občinska raziskovalna skupnost je 28. oktobra podelila nagrade enain-

Z razstave inovacij v Zavarovalnici Triglav

Mladost je norost

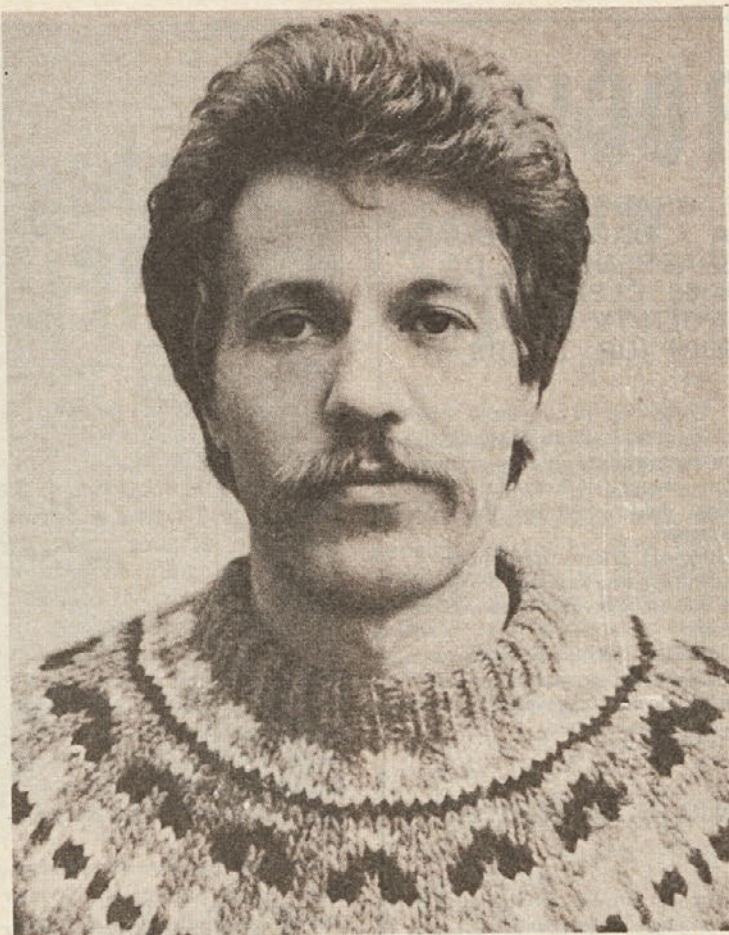
Misli iz naslova nikakor ne moremo uporabiti, če govorimo o Ivanu Ilijaniću, sedemindvajsetletnemu referentu za samoupravne organe in SLO v novomeškem gradbenem sektorju, ki bo kot delegat na XI. kongresu ZSMJ zastopal novomeško občinsko konferenco ZSMS.

Ivan Ilijanić se je rodil 17. maja 1955 v Ozlju. Leta 1971 je prišel v Novo mesto, da bi se pri Pionirju izučil za tesarja. Vajeniško šolo je uspešno zaključil, potem pa se je zaposlil v novomeškem gradbenem sektorju. V šolskem letu 1977/78 je obiskoval srednjo politično šolo in po končanem zaključnem izpitu pričel opravljati dela in naloge referenta za samoupravne organe in SLO. S tem pa njegovo izobraževanje še ni bilo končano. Izredno se je namreč vpisal na Višjo pravno šolo v Mariboru, prejel Titovo štipendijo in sedaj obiskuje drugi letnik.

Takoj, ko je sklenil redno delovno razmerje, in tudi prej, pa se je vključil v delo mladinske organizacije na tozdu. Bil je eden glavnih pobudnikov za ustanovitev koordinacijskega sveta ZSMS na nivoju DO in bil dva mandata njegov predsednik. Opravljal je tudi številne druge funkcije v mladinski organizaciji, od občinske do republiške konference. Trenutno je predsednik območne konference mladih delavcev pri OK ZSMS in sekretar osnovne organizacije ZK v tozdu, da o drugih funkcijah in zadolžitvah niti ne govorimo.

11. kongres ZSMS, ki je potekal v Novem mestu, kot udeležence tudi kritično ocenjuje, čeprav bo moral na jugoslovanskem kongresu mladine zastopati prav stališča in predloge, ki so bili sprejeti na njem. Slovenski kongres je po njegovem mnenju zelo kritično izpostavil vse aktualne probleme današnje družbe, čeprav so razpravljali pogosto ponavljali že tisočkrat povedane in ugotovljene stvari. Premalo pa je bilo novih in predvsem koristnih predlogov.

Mladinska organizacija je še vedno na robu političnega dohajanja, za kar pa je krivo samo

Ivan Ilijanić

članstvo. V bodoče bo potrebno najti pravo vsebino dela, ne pa se zgolj ukvarjati z akcijami manifestativnega značaja. Specifični problemi se pojavljajo tudi v združenem delu. Ivan ugotavlja, da se mladi strokovnjaki ne vključujejo v delo mladinske organizacije v novih sredinah, po drugi strani pa so ti mladinci zapostavljeni in ne morejo izkoristiti vsega svojega pridobljenega znanja.

Na kongresu v Novem mestu je bil Ivan član organizacijskega odbora, zadolžen pa je bil za delegacije iz drugih republik in zamejstva. Organizacijsko je kongres vsekakor zelo uspel, hkrati pa je bil to eden največjih dogodkov na Dolenjskem, ki je privabil številne predstavnike družbenopolitičnega življenja in druge javne delavce ter glasno odmeval po vsej Jugoslaviji.

Kongres ZSMJ bo najverjetneje sredi decembra v Beogradu. Datum še ni dokončno določen. Trenutno potekajo razprave o dokumentih za jugoslovanski shod mladincev. Ivan Ilijanić se bo kot delegat občinske konference ZSMS Novo mesto vključil v delo komisije, ki bo obravnavala vsebino dela mladinske organizacije. Referat, ki ga bo podal na kongresu bo obravnaval vključevanje mladine pri reševanju problemov v združenem delu in samih osnovnih organizacijah.

Kongres, kot pravi Ivan, verjetno ne bo prelomnica in težko bi to od njega pričakovali. Važ-

nejše je tisto, kar bo kongresu sledilo. Kongres bo podal oceno dosedanjega dela in opredelil vlogo ZSMJ v zaostrenih pogojih gospodarjenja. Mladinska organizacija mora biti revolucionarna, marsičemu se bomo morali v bodoče odreči, realno pogledati stvari in vse to za boljši jutri in lepši danes, je zaključil Ivan Ilijanić, ki bo vsekakor dostojno zastopal slovensko mladino in s tem tudi našo delovno organizacijo. Lahko mu zaupamo.

11. kongres ZSM Jugoslavije bo 18. in 19. decembra v Beogradu. Udeležilo se ga bo 1100 delegatov in 60 predstavnikov mladih, ki so na začasnem delu ali bivajo v tujini.

(NE)IZKORIŠČENOST KAPACITET

Postavili smo stotine tovarn, žal pa je izraba njihovih zmogljivosti majhna. V te tovarne so vložene stotine milijard, pogosto pa se niti polovica vloženi sredstev ne oplaja, ker obrati oziroma zmogljivosti niso popolnoma izkoriščeni. Te rezerve moramo aktivirati, in če je potrebno, moramo uvajati tudi nove izmene, da bi bile zmogljivosti popolnoma izkoriščene. Kajti, tisto, kar je vloženo, mora vselej dajati nova sredstva, toda kako jih bo dajalo, če tisto, kar smo postavili, ni izkoriščeno?

TITO

Srečanje v Bihaću

Deseto srečanje samoupravljalcev, ki je bilo 1. in 2. oktobra v avnojskem Bihaću, je privabilo 300 delegatov in gostov iz zletnega področja Bratstvo in enotnost, ki zajema tri socialistične republike: Bosno in Hercegovino, Hrvatsko in Slovenijo in naslednje občine: Gospić, Sisak, Karlovac, Banja Luka, Prijedor, Novo mesto in Bihać.

Samoupravljalci so se zbrali v Bihaću, da bi izmenjali izkušnje, da bi se dogovorili na kakšen način in kako bi najbolje uresničili obveznosti sindikata, ki izhajajo iz Zakona o združenem delu v pogojih izvajanja ekonomske stabilizacije. A to ni vse. Deseto jubilejno srečanje samoupravljalcev predstavlja tudi člen v nepretrgani verigi bratstva in enotnosti in hkrati izvor novih spodbud delavskega razreda za boljši jutri.

Za udeležence srečanja je bila izvedena tudi prireditev pod naslovom „Krajina pleše in poje“, delovni del pa se je začel s prvo plenarno sejo, na kateri je imel uvodno besedo Božidar Žan, sekretar sveta Zveze sindikatov Bosne in Hercegovine. Izvršena je bila tudi svečana predaja razstave zleta Bratstvo in enotnost, delegacije pa so obiskale tudi bihaške delovne kolektive: Kombiteks, Krajina-metal, Polietilenko, Energo-invest, Žitoprerado in Tiskarno Bratstvo.

Na zaključni plenarni seji so bila podana poročila o obiskih v delovnih organizacijah in razgovorih v njih, ob koncu pa je bilo poslano tudi pozdravno pismo predsedstvu SFRJ ter predsedstvu Zveze sindikatov Jugoslavije.

DANICA PULJAK

PRIPOROČILO

SPLOŠNO ZDRUŽENJE GRADBENIŠTVA IN IGM PRIPOROČA ORGANIZACIJAM ZDRUŽENEGA DELA GRADBENIŠTVA, DA V SKLADU Z DOLOČILOM 66. ČLENA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH (UR. L. SRS ŠT. 27/82):

I. v operativi (gradbeni, instalacijsko-montažerski in finalizacijski) ter v režiji, ki je neposredno vezana na operativo, obvezno razporedijo delovni čas tako, da traja v času sezone več kot 42 ur, izven sezone pa manj kot 42 ur na teden, vendar v letnem povprečju delovni čas ne sme presegati 42 ur na teden.

Opozarjamo, da je 66. člen citiranega zakona obvezen in je sankcioniran. V 219. členu je predvidena denarna kazen od din 5.000 do 50.000. za tozid in din 500 do 5.000 za odgovorno osebo, če ne uvede take razporeditve delovnega časa.

Splošno združenje gradbeništva in IGM Slovenije priporoča vsem svojim članicam, navedenim v prvem odstavku, da zaradi zagotovitve enotnega delovnega procesa v medsebojnem sodelovanju uvedejo enotno razporeditev delovnega časa v koledarskem letu.

PREDLAGAMO NASLEDNJO RAZPOREDITEV:

1. začetek dela:

v času od 1. januarja do 15. marca in od 15. oktoba do 31. decembra je pričetek dela ob 7. uri, izven tega časa pa ob 6. uri.

V primeru uvedbe letnega evropskega časa je v času trajanja letnega časa pričetek ob 7. uri.

2. Trajanje delovnega časa:

- januar in december — 7 ur dnevno;
  - februar, marec in november — 8 ur dnevno;
  - ostale mesece — 9 ur dnevno.
- Sobote so praviloma proste.

3. V obalnem pasu, kjer so temperaturne razmere drugačne kot v kontinentalnem delu Slovenije, se lahko predlagano razporeditev delovnega časa modifikira.

4. Koriščenje letnega dopusta:

Delavci praviloma izkoristijo polovico svojega letnega dopusta v mesecih januar, februar in december.

Da bi omogočile uvedbo kolektivnega dopusta, naj OZD v skladu z 97. členom že citiranega zakona v svojih samoupravnih aktih predvidijo možnost, da grede vsi delavci ali del delavcev na letni dopust, kadar je to smotro glede na naravo dela, na izjemne okoliščine, zaradi katerih se ne more odvijati delovni proces, ter višje sile, in to možnost predvidijo tudi v planu izrabe sklada letnega delovnega časa.

V samoupravnem splošnem aktu je treba določiti:

- za katere izjemne okoliščine (pomanjkanje gradbenega materiala, energije ...) se lahko glede na naravo dejavnosti in organizacijo dela v temeljnih organizacijah uvede kolektivni dopust;
- kdo take okoliščine ugotavlja in kdo predlaga kolektivni dopust,
- kdo o njem odloča, in
- kako in kdaj morajo biti delavci seznanjeni s tem, da grede na kolektivni dopust zaradi višje sile ali izjemnih okoliščinah.

II. V ostalih enotah, ki niso vključene pod I. naj v skladu s 65. a členom Zakona o delovnih razmerjih v svojih aktih predvidijo neenakomerno razporeditev delovnega časa tudi zaradi:

- posebne narave določenih del oz. nalog,
- racionalnejše izrabe delovnega časa,
- vezanosti določenih opravil na določene roke,

Taka dela so npr.:

- izdelava periodičnih in zaključnih računov
- obračun osebnih dohodkov
- sestavljanje situacij
- izvedba inventure itd.

Začetek delovnega časa v teh enotah bo enak kot pod I.

Katalog TOGREL

Predstavitev knjige

Razvojni oddelek je skupaj s propagandnim oddelkom pripravil katalog Montažnih armiranobetonskih konstrukcij, ki jih izdeluje Tovarna gradbenih elementov. Katalog je na 16 straneh s fotografijami, tekstom in risbami predstavil dejavnost Togrela, ki obsega izdelavo tipskih montažnih armiranobetonskih konstrukcij in elementov z ravno, ločno in dvokapno streho, montažnih fasadnih elementov za stanovanjske in industrijske objekte ter v zadnjem času tudi konstrukcije za živinorejske objekte.

Katalog je zelo kvalitetno natisnil Stane Opara iz Novega mesta v nakladi 1200 izvodov, omogočil pa bo kvalitetnejši nastop Pionirja pri iskanju dela in nudenja uslug drugim izvajalcem. Vsekakor se bodo sredstva, vložena v ta projekt, v bodoče bogato obrestovala.

Za nastop v inozemstvu in še posebej v deželah tretjega sveta je v pripravi še poseben katalog v francoščini, ki bo izšel v nakladi 300 izvodov Tako bo dejavnost Pionirja, in še posebej Togrela, bila dostopna tudi interesentom iz drugih dežel in upajmo, da bo katalog omogočil, da bo prišlo tudi do podpisov pogodb za izvajanje del v tujini. Pogovori o tem že tečejo.

V fazi priprave, oziroma v tisku pa je tudi prospekt za proizvodno dejavnost tozda Keramika in zaključna dela ter novega tozda MKI. Končno je spoznanje o potrebnosti propagandne dejavnosti le prišlo v ospredje, saj je bila ta dejavnost do sedaj zgolj pretižnega značaja.

18. novembra je Gospodarska založba Gospodarskega vestnika ČGP Delo pripravila v čitalnici Študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu predstavitev knjige dr. Ludvika Toplaka z naslovom „Odgovornost poslovnega organa“. To je bila prva takšna javna predstavitev na Dolenjskem, privabila pa je številne interesente iz združenega dela.

Odgovornost je zadnje čase eno najbolj aktualnih vprašanj, hkrati pa je odgovornost tudi eden najbolj zapletenih človeških odnosov. Morda je v tem tudi razlog velikega zanimanja za to knjigo. Avtor te študije se je omejil le na problem odgovornosti poslovnega organa organizacij združenega dela, čeprav podaja tudi primerjavo z odgovornostjo ustreznih organov v drugih sistemih. Pri obravnavanju te teme je avtor uporabil obsežno domačo in tujo literaturo, tako da knjiga predstavlja zelo obsežno klasifikacijo odgovornosti poslovnega organa v naši literaturi, s svojimi številnimi argumentiranimi stališči in predlogi pa obogatuje tudi jugoslovansko pravno teorijo. Knjigo je vredno prelistati, namenjena pa ni zgolj „direktorjem“ ampak prav vsem delavcem v združenem delu in marsikomu bo koristen pripomoček pri delu.

V poslovnicu Mladinske knjige v Novem mestu je Gospodarski vestnik predstavil svojo dejavnost. Še poseben poudarek je bil dan knjigam, ki so izšle v okviru Gospodarske založbe, s katerimi želi GV kar najbolj neposredno zadovoljiti potrebe v združenem delu. Med njimi so bili še posebej zanimivi različni priročniki, komentarji predpisov in temeljna teoretična dela, ki v veliki meri predstavljajo pomoč strokovnim službam pri izboljšanju njihovega dela, organizacije in učinkovitosti poslovanja. V Mladinski knjigi so imeli obiskovalci 10 odstotni popust pri nakupu knjig Gospodarske založbe.

Z manj goriva dlje!

Paket ukrepov, ki nam ga je poslal Zvezni izvršni svet, je predvidel tudi varčevanje s pogonskimi gorivi; podoben nasvet pa je bil izrečen tudi na komiteju za trg in cene. Cilj vseh teh odredb je prihraniti določeno količino goriva, za kršitelje pa so predvidene tudi ostre sankcije. Prepoved je sicer začasna, to pa še ne pomeni, da bo kmalu ukinjena.

S temi ukrepi je predvideno zmanjšanje porabe goriv do 40 odstotkov glede na isto obdobje v preteklem letu. Seveda je tu še vedno cel kup nejasnosti. Mnoga vprašanja so še odprta, gradbeništvo kot panoga pa se ne obravnava posebej. Seveda pa je kljub zakonski nedorečenosti potrebno v delovnih organizacijah pripraviti interne programe varčevanja z gorivi in zajeti tudi tiste porabnike goriv, ki jih zakon ne predpisuje, saj bomo le tako dosegli cilj vseh teh omejitev porabe.

V prvi vrsti bo potrebno izboljšati organizacijo dela, kar pa bo imelo še celo vrsto stranskih učinkov: manjšo porabo goriva, kontrolo neoporečnosti vozil itd. Seveda ta ukrep ne prizadene vseh enako. Treba se bo preusmeriti na transport po železnici in organizirati integralen transport, kar je sedaj še neurejeno. Izdelati bo potrebno tudi normative za porabo goriv za vsa vozila. Ta naj bo enoten za vse.

Vse to in še kup drugih stvari je bilo potrebno opraviti tudi na tozdu SPO, kjer nas je o tem

seznanil njen direktor Marjan Zupanc, ki je hkrati tudi predsednik komisije za mehanizacijo pri Splošnem združenju za gradbeništvo Slovenije. Zato je s temi stvarmi toliko bolj seznanjen.

Po mnenju tovariša Marjana Zupanca bomo morali pri Pionirju organizirati primernejšo distribucijo goriv, zaščito vozil pred krajo goriv, saj so ta na gradbiščih le slabo zaščiteni.

Treba bo pomisliti tudi na vključitev kooperantov – takojimenovanih nosilcev samostojnega osebnega dela – preko obrtnih zadrug ali preko interne zadruge Pionirja, vendar to le v primerih, če lastne kapacitete ne bi zadostovale in le za najunejše prevoze.

Osebna privatna vozila, ki se uporabljajo v službene namene, morajo imeti porabo v povprečju 9 l na 100 km. Vozila, ki prevažajo hrano, delavce in vršijo servisno dejavnost s tem ukrepom niso prizadeta. Izjeme so tudi specialna vozila (avtometalci itd). Skratka, proizvodnja zaradi vsega tega ne bi smela trpeti.

Gradbince se zavzemamo, da bi za gradbeništvo veljala enotna merila za vso Slovenijo. Podana je bila tudi kritika, da bi se ustrezni organi morali vključiti še pred sprejemom teh ukrepov in ne „post festum“, saj bi s tem lahko mnogo stvari razčistili že prej.

Vse to in še kup drugih koristnih predlogov je v pogovoru navrgel Marjan Zupanc. Na koncu pa je dejal, da so najboljši ukrepi lastni, saj le ti omogočajo, da so vsi ukrepi, ki jih predpisujejo različne institucije, res realizirani. Kot rečeno je v odredbah ZIS in drugih organov veliko nejasnosti, veliko lukenj, ki pa jih nikakor ne smemo izigravati, ampak moramo vsi skupaj skrbeti, da bomo dosegli čimvečji učinek pri varčevanju na vseh področjih.

Kako proti alkoholu?

November je mesec boja proti alkoholizmu. O tem družbeno škodljivem pojavu raje ne bi razpravljali na splošno, saj vemo, da takšne razprave ničesar ne rešijo. Ob tem bi se raje vprašali, kako si v delovnih organizacijah predstavljamo boj proti temu družbenemu zlu.

Morda bo vse skupaj izvenelo kot splošna ugotovitev, vendar si postavimo vprašanje že takoj na začetku: ali razen tega, da vinjenemu delavcu pokažemo vrata, storimo zanj še kaj? Delavec, ki je podvržen opijanju med delovnim časom slej ko prej pride tudi pred disciplinsko komisijo, kjer se mu izreče opomin, v končni fazi pa tudi prenehanje delovnega razmerja. Seveda so

vmes tudi razgovori s socialnimi delavci, z zdravniki itd., vendar je uspeh vseh teh v večini primerov kaj žalosten. Na prste lahko namreč preštejemo primere, ko so delavci prenehali z uživanjem alkohola.

Pokazati vrata „nediscipliniranemu“ delavcu je vsekako najlažje. Pravno je vsa zadeva seveda nesporna, vendar ob tem nihče ne pomisli, da gre pri večini alkoholikov za bolnike, ki jim je potrebna pomoč. S prenehanjem delovnega razmerja je primer za delovno organizacijo rešen, čeprav ga le prenesemo na širšo družbeno skupnost, ki mora skrbeti za te alkoholizirane osebe. Te zaradi brezposelnosti potem pogosto zaidejo še na kriva pota.

V skladu z določbami Zakona o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za nakup dizelskega in motornega bencina je tehnična služba izračunala količino goriva, ki jo smemo porabiti v zadnjih dveh mesecih. Ta za DSSS znaša 1.720 litrov bencina in 118 litrov dizelskega goriva. Povejmo še, da so samo v mesecu oktobru porabila osebna službena vozila na bencinsko gorivo (dva R 30, dve katri in dve stoenki) 1.135 litrov, zato bo ta ukrep resno prizadel vse koristnike teh vozil, medtem ko je mercedes, ki uporablja nafto, potrošil v oktobru 248 litrov. Ker zakon predvideva za vse kršitelje ostre sankcije, bo te razpoložljive količine goriva treba res smotno izkoristiti, se preusmeriti na javna prevozna sredstva ter se odpraviti na pot, kadar bo to res nujno potrebno.

Program SPO

Širok spekter prizadevanj za učinkovitejšo poslovanje

Delavski svet Strojno prometnega obrata je na četrti redni seji, 12. julija, sprejel dodaten program ukrepov za povečanje dohodka, poleg programa, ki ga je izdelala služba za organizacijo in razvoj poslovanja. Sprejeti dodatni program zajema zmanjšanje vseh oblik materialnih stroškov, tako DIS, WAR in FIS stroškov:

- pri popravilih mehanizacije in voznega parka smo zmanjšali stroške od 20 odst. na 16 odst. v strukturi cene storitve;

- z uvedbo lastne cisterne za tankanje smo pričeli izvajati racionalno porabo goriv, maziv ter hkrati zbiranje sekundarnih surovin;

- z zaposlitvijo vulkanizerja in z nakupom stroja za rezanje gum smo prihranili pri nabavi gum, ker le-te slonijo na uvoženih reprodukcijskih materialih;

- iz proizvodnje smo izločili del delovnih sredstev, ki porabijo preveč goriva in bi bili stroški vzdrževanja preveliki;

- v mirovanje zavarovanja smo dali vsa delovna sredstva, ki so daljše obdobje izven proizvodnje;

- zmanjšali smo službena potovanja tehničnega kadra;

- z natančnim pregledom delovnih poročil strojnikov in voznikov smo korigirali delovne ure, s tem, da se strogo pridružujemo sprejetih sklepov;

- s prerazporeditvijo delovnega časa smo zmanjšali nadurno delo na 48 ur, kasneje na 30 ur, zaradi izpada določenih kapacitet pa smo delavce razporejali na druga dela in naloge ali pa smo delavce pošiljali na koriščenje opravljenih nadur;

- zaradi racionalne porabe goriv in racionalizacije prevoza se v zadnjem času poslužujemo uslug ŽTO Novo mesto;

- posebna komisija delavskega sveta je pregledala nekurantno robo v materialnem skladišču in izvršila postopek odprodaje;

- z vodenjem natančne evidence in zaklepanjem fotokopirnega stroja smo zmanjšali porabo papirja;

- določeno število osebnih vozil smo izločili ter tako zmanjšali porabo goriva in uskladili obiske gradbišč skupaj z vzdrževalno službo tozda;

- ogrevanje prostorov smo zmanjšali na 19°C in sprejeli ukrep, da se v prehodnem obdobju kuri samo do 10. ure;

- glede na dejstvo, da tozd TKI ne zagotavlja 100 odst. zasedenosti mehanizacije, smo se po operativnem vodji angažirali samo ter plasirali poraste kapacitete izven DO, saj znaša ta angažiranost kar 22 odst., vendar pa je ne glede na tako stanje poslovni rezultat I–IX/82 ugoden, saj smo pokrili vse družbene obveznosti;

- v soglasju z gradbeno operativno skušamo izločiti vse kooperante, vendar nam to ni uspelo v celoti;

- s planskim pristopom nabave smo zmanjšali zaloge rezervnih delov in ostalega potrošnega materiala ter na ta način povečali denarna sredstva;

- pospešili smo delo disciplinske komisije in komisije za izrekanje materialne odgovornosti in v velikih primerih izrekli ukrep povrnitve nastale materialne škode;

- s sklepom delavskega sveta smo določili mesečni limit potrebnih sredstev za popravilo mehanizacije, kakor tudi limit porabe goriva, maziva in sredstev za osebne dohodke;

- finančna služba je pričela z izterjavami neplačanih faktur, zlasti na sektorju nizkih gradenj;

- v bodoče je potrebno iz obratovanja izločiti vsa delovna sredstva, ki porabijo preveč goriva, deviznih sredstev za nakup rezervnih delov in popravil;

- delavci tozda so načrtno pristopili k zbiranju sekundarnih surovin, zlasti odpadnih olj, papirja in barvnih kovin;

- zaradi nelikvidnosti kot tudi usklajevanja kapacitet smo preložili planirane investicije v prihodnje obdobje;

- poleg navedenega je tozd sprejel še ukrepe na področju uskladitve osebnih dohodkov, saj smo znižali akordni presežek do 30 odst. po posameznih skupinah (to je kiper vozil, transportnih vozil, avtomikserjev in specialnih vozil – avtodvigal, betonskih pump ter strojev za zemeljska dela, žerjavov in montažnih skupin);

- stimulativenega nagrajevanja organizatorjev proizvodnje do nadaljnjega ne izplačujemo;

- osebne ocene zaposlenih smo korigirali na povprečje 5 odst.;

- ukinili smo nadurno delo tehničnega in administrativnega kadra;

- službi za organizacijo in razvoj poslovanja je bil posredovan predlog spremembe vrednosti obračunske točke glede na doseženi dohodek posameznega tozda v skladu z realizacijo.

Da bi dosegli čim boljši uspeh in prestrukturiranje proizvodnje so se delavci Strojno prometnega obrata samoupravno odločili za združitev tozdvov SPO, MKO in DO Novomontaža v enoten tozd MKI, čigar rezultati bodo znani v letu 1983.

Vsa prizadevanja vseh zaposlenih bodo tudi v bodoče usmerjena k boljšemu in kvalitetnejšemu delu za doseganje večjega dohodka in ustvarjanje večje socialne varnosti zaposlenih.

MARJAN ZUPANC

Program Projektivnega biroja

Na 3. izredni seji delavskega sveta PB, ki je bila 4. novembra, je bil sprejet program za izboljšanje učinkovitosti poslovanja skupaj z akcijskim planom ukrepov s konkretnimi zadolžitvami in roki za uskladitev osebnih dohodkov in ostalih materialnih stroškov z resolucijo.

Dogovorjeno je bilo, da se poveča dohodek tozda in zmanjša stroške poslovanja s tem, da se z investitorji uskladi eventualne zahtevke za dodatna dela in več dela in skrajno varčuje pri vseh vrstah materialnih stroškov in skupne porabe, da se izdela plan potrebnega dohodka, ki bi ga morali ustvariti v zadnjih dveh mesecih

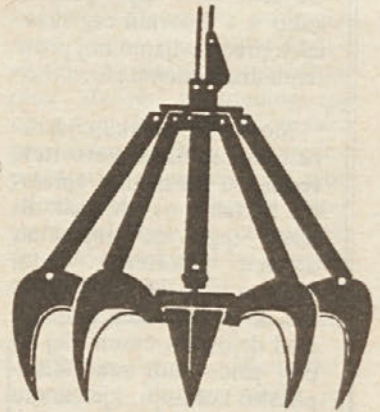
tega leta, in da se vsi skrajno angažirajo, da bo planiran dohodek tudi ustvarjen.

Za pravilno stimuliranje in vrednotenje dela je potrebno izdelati analizo akordnega obračuna, ki se mora ujemati z realizacijo, stališči in sklepi samoupravnih organov in tozdu in delovni organizaciji.

Poleg navedenih ukrepov so v izvajanju še akcije, ki naj bi pripomogle k boljši kvaliteti projektov, večji storilnosti, skratka k večjem dohodku. Te so: izboljšanje notranje kontrole projektov, koordinacije in uskladitve med projektiranjem posameznih delov projektov, zmanjšanje režije in poostretev odgovornosti pri projektiranju.

Naštete in že realizirane akcije so že dale konkretne rezultate. Osebni dohodki so usklajeni z merili, ki jih zahteva resolucija in Projektivni biro ni več med kršitelji. Z resolucijo sprejetega občinskega programa pa smo prepričani, da bomo dali še dodatni prispevek k stabilizaciji.

Predvidena projektantska dela, predvsem na področju inozemstva, ter zaupanje investitorjev, so garancija za nadaljnji razvoj Projektivnega biroja.

V naši delovni organizaciji je zaposlenih vse več Romov, na sliki so štirje iz krskega sektorja.

Odločno proti škodljivemu ravnanju

Samoupravni delavski kontroli večjo veljavo

Samoupravni družbeni nadzor, katerega del so tudi organi samoupravne delavske kontrole, je pomemben instrument za zagotavljanje in spoštovanje zakonitosti, družbene lastnine, odgovornosti ter pravic in dolžnosti vseh delavcev. Kljub zakonu in sindikalnim stališčem pa samoupravni nadzor in posebej organi samoupravne delavske kontrole povsod niso zaživele, oziroma niso bili dovolj učinkoviti. V gospodarskih okoliščinah, ki včasih objektivno spodbujajo družbeno škodljivo vedenje, v zadnjih dveh letih naraščajo: neupravičeno prilasčanje družbene lastnine, „koristne“ malverzacije, kraje, pridobivanje dohodka brez dela, požari in še bi lahko naštevati. Vzroki so pomanjkanje nadzora, slaba notranja kontrola in včasih tudi omalovaževanje ali otežkočanje dela organov samoupravne delavske kontrole.

Kadar družbeno škodljivo ravnanje narašča in ob tem ni

Lažna solidarnost in bojazen pred zamero sta največja krivca, da samoupravne delavske kontrole ne opravljajo nalog, kakršne jim nalaga zakonodaja. Ugotovitev je že stara, zato jo je treba prešči, oziroma z dejanji ovreči.

pravega samoupravnega nadzora, se seveda krepi dejavnost upravnno-administrativnih organov in zadeve se kopičijo na že tako prepolnih sodiščih. Množična družbena samozaščita, ko se bo večina ljudi v delovnem in življenjskem okolju ravnala preventivno, torej kot dejavnik samoupravnega nadzora, ni samo cilj, pa tudi še ne množična praksa. Samoupravni nadzor ima delavsko-razredni značaj in pomeni tudi nadaljnje podružbljanje kon-

V 99 odstotkih imajo delavske kontrole opravka z nepravilnostmi, ki jih zagreše delavci, medtem ko se v ravnanju „višjih“ ne spuščajo.

trone funkcije. Zato ima sindikat kot politična organizacija na tem področju obveznosti po zakonu. Sindikalna organizacija je nosilka kandidacijskega postopka za člane samoupravne delavske kontrole in ima pravico predlagati odpoklic organa ali posameznih članov, poleg tega pa mora zagotavljati tudi politično vzdušje za delo teh organov, zaščititi člane samoupravne delavske kontrole, če jih šikanirajo, in politično ocenjevati delo organov samoupravne delavske kontrole. Ob ponovni uveljavitvi vloge samoupravne delavske kontrole pa naj bo sindikat pobudnik razprave o slabostih, kršenju samoupravljanja in odgovornosti!

Pa ne samo nadzor, tudi neobveščeniost ali nezadostna obveščeniost sta lahko razlog za prepozno ukrepanje. Gre seveda za zavajanje samoupravnih organov, združevanje in prikrivanje pravih informacij pa tudi za preobširne in težko razumljive informacije, ki ne povedo dovolj.

Organ delavske kontrole seveda ni nikakršna „notranja policija“, niti sam ne odloča. Opozarja in daje predloge samoupravnim organom, če pa ti ničesar ne ukrenejo, lahko

Ljudski rek pravi, da je molk zlato. Mar to pomeni, da so člani samoupravnih delavskih kontrol sami bogataši?

organ delavske kontrole sodeluje z zunanjimi organi, kot npr. s pravobranilci, skupščinami občin in družbenopolitičnimi organizacijami. Delavska kontrola tudi ni strokovni organ, kot na primer SDK. Za uspešno delo organov je nujno načrtovanje dela. Pri tem se je treba osredotočiti na prednostne naloge, kot so na primer uresničevanje planov ter periodični in zaključni računi. Organ delavske kontrole in sindikat sta dolžna o ugotovitvah delavske kontrole obveščati vse zaposlene.

Delavska kontrola ni oblika pregona, ampak način varovanja samoupravnih pravic. Cilj samoupravne delavske kontrole je vsebinsko polna uresničitev samoupravljanja. V njej vidimo tisti sestavni del samoupravljanja, s katerim si delavci zagotavljajo vpogled in nadzor nad celoto aktivnosti v združenem delu in reprodukciji. Člani organa samoupravne delavske kontrole so dolžni obveščati o svojem delu in stališčih, saj se lahko le na podlagi ustreznih informacij vključujemo v proces samoupravljanja.

Spoznanja s proizvodnega dela

Štirinajst dni je minilo od proizvodnega dela, vendar mi bodo spoznanja, ki sem jih dobila v tem času, ostala še dolgo v spominu. Morda le ni tako, kakor mislim, in so to le površna sklepanja? Vendar sem močno razočarana prihajala z dela, ko sem ugotovila, kakšno je pravzaprav stanje na gradbišču, kjer smo delali.

Že takoj prvi dan sem ugotovila, da delavci bolj upoštevajo svoje pravice, dolžnosti pa zamenjajo. Tako je ena izmed njihovih dolžnosti tista, ki govori o upoštevanju zakona o varstvu pri delu. Vendar delavci ne nosijo zaščitnih čevljev, ki jih varujejo pred udarci. Neki delavec mi je na vprašanje, zakaj ne nosi zaščitnih čevljev, naravnost odgovoril: „Čemu le; če se pa v supergah bolje počutim? Pa še laže se gibljem!“ To je bila prva njihova slabost. In kdo bo kriv, če pride do nesreče? ... Delavec sam. Namesto, da bi nosil zaščitno obleko, mu ta stoji v omari in se na njej nabira prah.

Druga slabost, ki mi je ostala v spominu, je ta, da je skoraj vsak delavec rad pogledal v kozarček med delovnim časom, ob tem pa si je prižgal cigareto in klepetal s sodelavci. Vse to zmanjšuje zbranost delavcev pri delu zato obstaja večja možnost za nesrečo. In zopet se vprašamo: „Kdo je krivec?“ In tako se ponovi isti odgovor: „Delavec!“

Skoraj za vse delavce je bila značilna čezmerna nezainteresiranost za delo. Tako smo bili na delovni praksi v Ločni priča nedelavnosti. Vajenci, ki tam delajo, so nas med zidanjem opazovali in dajali neumestne pripombe. To me je še posebno jezilo. S tem so nas dekoncentrirali in tudi mi nismo mislili na delo, ki smo ga opravljali. Vajenci so se obnašali tako, kakor da imajo časa na pretek, in tako, kakor da sploh niso na delu, ampak na zabavi. Delovodje in vsi tisti, ki nadzorujejo delo, bi lahko svoje delavce bolj nadzorovali in jih bolj zaposlili. Delavci tedaj ne bi imeli časa za „čik-pavzo“, za kozarček žganja ali za nočni počitek. Res je! Tudi to sem videla. — Neki delavec je delovni čas zamenjal za nočni počitek. Kako neodgovorno je bilo to od njega.

In če tudi nadzorniki ne bi radi zahajali v bližnjo restavracijo (BIFE) na kozarček „prave“ kapljice, bi bila taka kontrola večja in odnos delavcev do dela ne bi bil tako neodgovoren. „Prave“ — seveda v narekovajih, ker te ta kapljica lahko zasvoji, da postaneš nepazljiv pri delu — in že je nesreča tu ... Kako rešiti te probleme? To je vprašanje, o katerem bi lahko dolgo govorili, vendar bi bil konec isti: z večjo kontrolo ... Kontrolo že, kontrolo ... To bi že šlo, če ne bi nadrejeni imeli enake želje kot delavci sami. Ali so želje po alkoholu, cigaretah, nočnem počitku primeme za delovni čas? ... Odgovor je: „Ne.“ Vendar rešitve ni ...

Vse to pa me ni odvrnilo od začrtanega cilja, kajti naša generacija se bo borila proti temu ... Ali samo zdaj tako mislim? Morda bom svoje mnenje še spremenila? ...

Dijakinja 1. letnika gradbene šole Novo mesto

Marija Brzin in Jože Mlakar, telefonista na DSSS, inata v času vsestranskega varčevanja polne roke dela. (Foto: Katjuša Borsan)

Urnik zakonske svetovalnice

Glede na spremenjen delavnik v občinskih upravnih organih, sodiščih, samoupravnih interesnih skupnostih in podobnih ustanovah ter v organizacijah združenega dela, kjer delavci delajo le v eni izmeni, obveščamo prihodnje zakonce o spremembi časa izvajanja širšega predzakonskega svetovanja.

Prihodnji zakonci, ki želijo skupinsko razširjeno predzakonsko svetovanje, katerega izvaja skupina strokovnjakov (socialni delavec, zdravnik, psiholog, pa tudi občasni zunanji

sodelavci), se naj zglasijo vsako tretjo soboto v mesecu, vključno do marca naslednje leto od 7. do 8. ure v zakonski svetovalnici Centra za socialno delo Novo mesto, Glavni trg 7, soba št. 7. Zaželeno je, da se kandidati zglasijo v zakonski svetovalnici, še preden prijavijo poroko pri matični službi. Vse informacije o izvajanju predzakonskega svetovanja in njegove vsebine dobijo prihodnji zakonci vsak torek v tednu od 8. do 13. ure in vsak četrtek od 14. do 17. ure.

Eden izmed namenov predzakonskega svetovanja je, da se bodoče zakonce seznanijo, kje lahko poiščejo pomoč, če bi se v življenjski ali družinski skupnosti pojavili problemi, katerih sami ne bi bili sposobni rešiti in zaradi katerih bi bila ta skupnost ogrožena. V zakonski svetovalnici izvajajo tudi zakonsko in družinsko svetovanje. Ni novost, da se v zakonskih skupnostih pojavljajo nesporazumi,

ki zaostrijo odnose med člani družine. Pri mlajših zakonskih parih so to morda problemi prilagajanja in usklajevanja na pomembnih področjih skupnega življenja, kot na primer delitev dela, organizacija prostega časa, spolna neuskklajenost, neuskklajenost pri gospodarjenju. Lahko se pojavijo pomembnejši razkoraki med pričakovanji in predstavo o družinskem življenju in realnostjo. Pri zakoncih s srednjim zakonskim stažem so lahko v ospredju problemi v družini, kot so alkoholizem enega od zakoncev, vzgojni problemi odraščajočih otrok, delovna obremenitev enega od zakoncev itd. Pri zakoncih z več kot dvajset let trajajočim zakonskim stažem je lahko v ospredju odhod otrok iz družine, kriza ob upokojitvi, skupno življenje s poročenimi otroki.

Zakonci, ki imajo takšne ali drugačne težave v zakonskem in družinskem življenju, lahko spontano poiščejo pomoč v zakonski svetovalnici, kjer jim bodo svetovali ali jih usmerjali v druge interesne institucije.

Na razgovor se lahko zglasita zakonca skupno ali posamično vsak ponedeljek in petek od 8. do 16. ure, ob sredah pa od 8. do 18. ure.

V delavskih restavracijah dobijo zaposleni namreč običajno obsežen in masten obrok, ki ima od 2500 do 2800 kalorij. To je zato, ker je v hrani približno 45 odstotkov maščob. Ta „običajen“ obrok se v organizmu prebavi v približno petih urah, se pravi, da je delavec poln moči šele ob koncu delovnega časa, ko že odhaja domov. Po zaužitvi „težke hrane“ se kri iz rok, nog in glave začne zbirati okoli želodca in ostalih prebavil. Zato so ljudje mlahavi, zaspani in brez volje do dela. Ljudje so torej utrujeni, to pa privede do poškodb na delu, saj je znano, da se največ nesreč zgodi ravno po malici.

Dr. Radovanovič ni proti toplemu obroku, a želi le, da bi ta obrok pripomogel k povečanju, ne pa k zmanjšanju delovne storilnosti. Predlaga uvedbo dveh lahkih obrokov namesto enega težkega. Prvi obrok bi vseboval sladek napitek in kos kruha z namazom in bi ga delavec prejel, ko pride na svoje delovno mesto. Tega bi hitro prebavil in bi s tem zaužil dovolj sladkorja. Drugi obrok bi dobil po štirih ali petih urah in bi moral biti v primerjavi s prvim obilen, a ne takšen, kot ga delavci dobijo sedaj. Moral bi biti pripravljen iz lahko prebavljive hrane, sadja, rib, piščančjega mesa in podobno. Takšen obrok bi omogočil, da delovna storilnost ne bi upadala.

Vendar bi bili dveh obrokov deležni le nekateri delavci. Topel obrok ne bi bil potreben administrativnim delavcem, saj pri njih ni telesnega naprežanja. Tega obroka ne bi dobivali niti proizvodni delavci, ki stojijo za strojem in samo pritiskajo na gumbe. Delavske menze bi zato morale pripravljati različne broke, saj ti sedaj ne opravičujejo namena, zaradi katerega so bili vpeljani. Treba bo torej uvesti take malice, ki bodo resnično služile produktivnosti dela, saj ta v gospodarstvu, v gradbeništvu pa še posebej, precej upada.

ODGOVORNOST DO DELA

Drug od drugega terjamo, da zaostriamo odgovornost, le redko pa se vprašamo, ali smo sami že kdaj koga poklicali na zagovor. Strinjamo se: ustvariti moramo takšne odnose vzajemne odgovornosti, da bomo ob pravem času stopili na prste vsakršni neodgovornosti, kriminalu, razsipništvu, neizvrševanju obveznosti, slabemu gospodarjenju, nesmotrnim naložbam, uvozu brez pokritja itd.

Kje začet? Od vrha do tal, ali od spodaj proti vrhu? Mislim, da je to izmišljena dilema. Brž ko se začnemo tako spraševati, nismo daleč od oportunitizma, od nevarnosti, da ne bomo naredili nič. Odgovoren, in to konkretno, ne abstraktno, mora biti vsak na svojem mestu, vsak v svoji funkciji in družbeni vlogi, ne glede na njeno raven. Različne ravni neodgovornosti res lahko povzročajo bolj ali manj škodljive posledice, toda sistem odgovornosti vendarle ne more uspešno funkcionirati, če ne deluje v svoji celoti.

Najbolj so nam nevarni tisti, ki iščejo krivca za vse taževe v samoupravljanju, ali bolje – pri delavskem razredu, torej pri tistih silah, na katere se lahko v sedanji krizi najbolj opremo.

Ljudje pravijo: „Imamo dovolj drago zvezno administracijo, dovolj dobro, celo predobro plačano, da bi lahko ažurneje reagirala na probleme in pojave.“ Zato odločno terjajo, da na primer ZIS razišče, zakaj je prišlo v Jugoslaviji do takšnega nereda v preskrbi z bencinom.

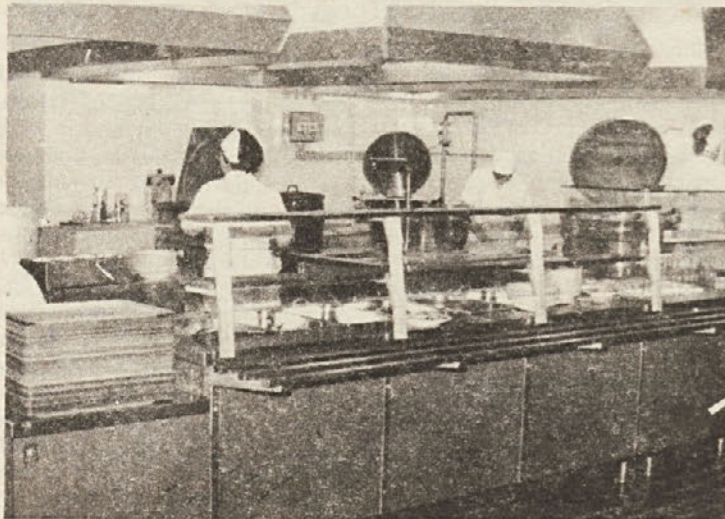
Če v kaki državi pozovejo ljudi, naj se enkrat na teden odrečejo mesu, bodo ljudje to zanesljivo storili. Pri nas, pravijo, bodo ob takšnem pozivu pohiteli, da kupijo dvakrat toliko stvari, ki jih potrebujejo. Zakaj tako? Je res zavest tako nizka ali je kaj drugega? Malo že, najbrž pa je vzrok tudi v negotovosti, v izkušnji, ki govori, da ne boš dobil tistega, kar ti je zajamčeno.

Sedanji izjemni ukrepi so parcialni, a nujni. Niso udobni, a moramo sprejeti to, kar smo v tem trenutku sposobni storiti. Bolje, da sedanes odrečemo delčku standarda, kot da bi jutri izgubili vse.

Poudarki iz uvodne besede FRANCA ŠETINCA na seji RK SZDL.

Utrujenost po malici

Uvajanje toplega obroka je ena najpomembnejših akcij sindikata, vendar novosadski profesor dr. Miroslav Radovanovič meni, da je to največja napaka in velika škoda za delovno storilnost in zdravje delavca, vsaj v obliki, v kakršni ga dobivajo delavci v večini organizacij združenega dela.

Kadrovske spremembe v Ljubljani

Od 1. januarja do 31. oktobra letos smo v TOZD Gradbeni sektor Ljubljana sprejeli v delovno razmerje 112 delavcev, v to število je zajetih tudi 15 delavcev, ki so se vrnili iz JLA.

V istem času je prenehalo delovno razmerje, oz. miruje, 111 delavcem, od tega je 15 delavcev odšlo na služenje vojaškega roka, 5 delavcev pa je bilo upokojenih.

Ugotavljamo, da zadnjih nekaj let še nismo imeli tako visokega števila invalidskih upokojitev, saj so bili letos kar 4 delavci invalidsko upokojeni, za tri pa še teče invalidski postopek.

Invalidsko upokojeni so bili: Zenkič Arif — železokravec, Miklič Jože — skladiščnik, Stojčević Marko — vratar v samskem domu in Medžimurec Franjo — tesar.

Polno delovno dobo in starostno upokojitev je dočakala Miklič Mara, ki je kot skladiščnik zvesto služila „Pionirju“ polnih 31 let.

IVICA INTIHAR

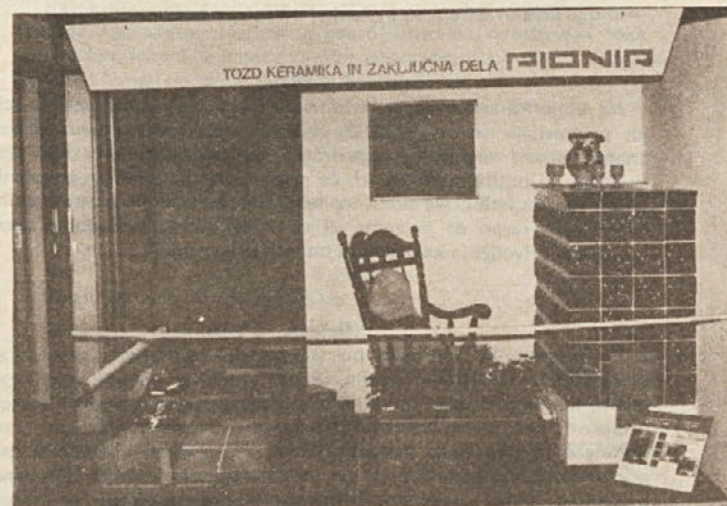
V počastitev dneva republike sta KS sindikata in mladinske organizacije pripravila v menzi proslavo, na kateri so nastopili pevski zbor Pionir in recitatorji. Ob tej priložnosti smo sprejeli v vrsto Zveze komunistov Dragico Novak in Nado Matijašič iz Interne banke.

Razstava malega gospodarstva

V športni dvorani Marof v Novem mestu je bila od 27. do 31. oktobra razstava malega gospodarstva novomeške občine, na kateri je sodelovala tudi naša delovna organizacija. Predstavili so se štiri tozdi z delom svoje dejavnosti.

Mehansko kovinski obrat

- silos za dnevno zalogo cementa na gradbiščih
- stenski opaz STANDARD, uporabljen večnamensko za betoniranje sten na različnih objektih
- servis Ločna (slikovni prikaz)

Z razstave malega gospodarstva občine Novo mesto — razstavni prostor tozda Keramika in zaključna dela.

BILTEN

pred desetimi leti

V 12. številki Biltena, ki je izšla 22. decembra 1972 na osmih straneh, je na prvi strani članek o Združenem gradbenem podjetju Giposs, katerega član je tudi Pionir. Razen tega je objavljen tudi članek o tem, da bo Pionir ena sama temeljna organizacija združenega dela (TOZD). Marko Svetina je pripravil pregled gibanja cen v letu 1972 in predstavil nov davčni sistem. A. Šporar je pisal o obisku Živka Pregla v Pionirju.

Jože Gabrijelčič je spregovoril o „novi sintezi“ v Ločni. Objavljeni so tudi sklepi 3. redne seje delavskega sveta in sklepi odbora za ekonomsko družbeni razvoj in odbora za proizvodno-tehnični razvoj. Seveda so tu tudi športni rezultati; ženske so bile na DŠI druge, moški pa prvi. Na vseh straneh pa je še polno drobnih vesti. Kot novost se je na sedmi strani prvič pojavila cela stran z mladinsko problematiko z naslovom „Mladi gradbinec“, ki je verjetno imela tendenco, da bo stalna oblika obveščanja mladih. V glasilu je tudi šest fotografij in seveda obvezna Živa kronika.

— kovinski izdelki obrata Bršljin

Novomontaža

- hidrantne omarice
- elektronski impulzi rele EIR 1-6
- sistem elektro-razdelilnih omar ERO.A

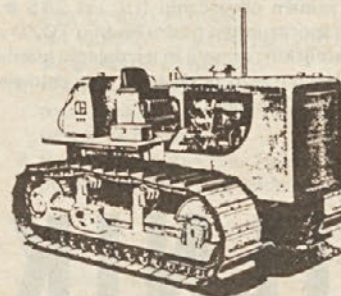
Lesni obrat

- se je predstavil s harmonika in preklopnimi vrati „PIONIR“ ter stensko in stropno oblogo, razstavil je tudi leseno gradbiščno barako, ki se jo da postaviti v 20 min.

Keramika

- predstavljen je bil kompleten proizvodni program pečnic in peč (sestavljena iz pečnic 16 x 16 „NEMŠKA“).

IRENA VIDE

Razstavne prostore Pionirja, ki so bili med najbolj obiskanimi na razstavi, je pripravil propagandni oddelek, v katerem moramo še posebej pohvaliti njegovega vodjo. Predvsem njemu gre zasluga, da se je Pionir predstavil novomeškemu občinstvu z delom svoje dejavnosti tako, kot se Dolenjskemu velikanu med gradbinci spodobi. Razstavo si je ogledalo več tisoč obiskovalcev.

Darilo republiki

Ob 29. novembru, dnevu republike so predali namenu tri pomembne objekte, ki jih je gradil tozid GO Metlika in sicer:

- skladiščno pogonski objekt v Ozlju v predračunski vrednosti 12.000.000,00 din. V obojestransko zadovoljstvo je bil objekt zgrajen v dogovorjenem roku;
- skladiščno-proizvodno halo „Novoles“ v Metliki v predračunski vrednosti 30.000.000,00 din;
- poslovno-stanovanjski objekt v Ozlju — stanovanjski del v predračunski vrednosti 20.000.000,00 din.

ANICA BEDNARŠEK

USPEŠNA PREDSTAVITEV

Enotletna dejavnost našega pevskega zbora Pionir, ki šteje trenutno že 42 članov, je bila zaključena 16. novembra na samostojnem koncertu v domu JLA v Novem mestu. Lahko rečemo, zelo uspešno in na ravni, ki si jo Pionirjeva kultura resnično zasluži.

No, pa povejmo, kaj se je tega dne dogajalo na odru doma JLA, tistim, ki ste morda ostali zunaj ali zaradi kakšnega drugega vzroka niste prišli na „pokušnjo Pionirjeve kulture“. Občinstvo je do zadnjega kotečka napolnilo dvorano. Vzdušje je bilo res enkratno. Koncert Pionirjevih pevcev sta z besedo povezovala Irena Vide in Franc Bukovec.

V tretjem delu je pevski zbor pod taktirko prof. Franceta Mi-

leka odpel še pesmi: „Kadar zora“, „Mitralskega“, „Eno samo tiho rožo“, „Fala“ in navdušil občinstvo v dvorani, ki je z vztrajnim ploskanjem nagradilo vse nastopajoče.

Zbor je v prvem delu zelo ubrano zapel pesmi: „Delavski pozdrav“, „Vsi so venci vejlji“, „O, Podjuna“ in „Rož, Podjuna, Zila“. Sledil je nastop Agate Saje, ki je na kitaro zaigrala Maconijevo „špansko pesem“.

Anton Grandovec je predstavil nekaj pesmi iz svojega bogatega literarnega ustvarjanja. Sledil je nastop gojenke glasbene šole Silve Ostojčič na klavirju, drugi del pa sta zaključila še Mojca Hočevar in Ivan Zupančič, ki sta predstavila pesmi Rudija Robiča.

Torej je bila predstavitev kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti res dostojna in na kvalitetni ravni. Seveda pa ob tem ne smemo pozabiti omeniti še tistega, ki je vse to izoblikoval in postavil na oder, saj je ostal gledalcem in poslušalcem v dvorani neznan. To je Toni Vovko.

Ob izteku prvega leta delovanja pevskega zbora smo po-

prosil pevododjo prof. Franceta Mileka, in predsednika Mešanega pevskega zbora Pionir Jožeta Rozmana, da nam povesta kaj o zboru.

Jože Rozman:

„Zbor je zastavljene cilje dosegel in vsaj delno zadovoljil potrebe po kulturi v Pionirju. Kvaliteta petja je na dokaj viso-

„Če poskusimo na koncu strniti vtise s koncerta Pionirjevih pevcev in pridruženega nastopa drugih kulturnikov, lahko zapišemo, da je bila to v mnogih ozirih posrečena prireditve. Tako mnenje velja seveda samo za njen resni del, se pravi do vsiljenega hortikulturnega vložka, do katerega je prišlo nepričakovano in brez vednosti organizatorjev.“ (Ivan Zoran v Dolenjskem listu)

Skladno z določbami zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ št. 53/76) in določbami zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRS št. 7/73) in skladno s samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v DO ter pravilnika o urejanju izdajateljskih razmerij in o izdajanju glasila „PIONIR“ DO SGP „PIONIR“ Novo mesto je delavski svet delovne organizacije na svoji seji dne 29. 10. 82 sprejel

PRAVILNIK

o nagrajevanju sodelavcev glasila „PIONIR“ delavcev delovne organizacije SGP „PIONIR“ Novo mesto.

1. člen

S tem pravilnikom se ureja nagrajevanje sodelavcev glasila „PIONIR“ za njihove napisane, narisane, fotografirane ali drugače pripravljene prispevke, objavljene v glasilu, zanje pa v predloženi obliki avtorji niso zadolženi po svoji službeni dolžnosti (če so po službeni dolžnosti, določi uredniški odbor).

2. člen

Pravico do avtorskega honorarja za pripravljene in objavljeni prispevek v glasilu ima vsak član delovne organizacije SGP „PIONIR“ Novo mesto ter vsak drug občan v primerih, ki jih določa ta pravilnik in pravilnik o urejanju izdajateljskih razmerij in o izdajanju glasila.

3. člen

Honorira se samostojne prispevke in sicer:

- napisane sestavke
- prostorčne risbe
- grafikone in skice
- druge grafične prikaze
- fotografije
- karikature
- druge prispevke, kot so križanke, literarni prispevki, itd.

4. člen

Ne honorira se napisanih informacij ali drugačnih prispevkov, ki jih pripravljajo vodstva TOZD, delovnih skupnosti, organizacijske enote, njihovi organi in organizacije ter posamezniki v njih po službeni ali politični dolžnosti, če niso posebej napisani in prirejeni za objavo v glasilu. Ne honorira se tudi ponatisov in že objavljenih informacij, razen če je avtor ali vir izrecno poudaril, da je brez njegovega privoljenja kakršenkoli ponatis prepovedan.

5. člen

Za delavce, ki opravljajo po svojih delokrogih posle v zvezi z urejanjem in izdajanjem glasila, določi uredniški odbor vsako leto sproti, katere prispevke in v kakšnem obsegu morajo za vsako izdajo pripraviti kot svojo obveznost iz naslova svojega dela. Za tako določene in objavljene prispevke se avtorjem avtorski honorar ne obračunava; obračunava pa se jim avtorski honorar po določilih tega pravilnika za vse druge pripravljene in objavljene prispevke, če je predhodno izpolnjena njihova obveznost.

ki ravni, kar pa ne bi mogel trditi za sam obseg repertoarja. V prvem letu delovanja je bilo nekaj začetnih težav. Potrebno ga je bilo glasovno uglasiti, kar smo sedaj že uspeli in to v glavnem iz vrst Pionirjevih delavcev, ki predstavljajo večino članstva.

Poleg narodne, narodne umetne in revolucionarne pesmi se bo zbor v bodoče poskušal še z renesančnimi in romantičnimi ter s pesmimi jugoslovanskih narodov in narodnosti. Zbor ima v povprečju 35 let in je torej relativno mlad, pevsko manj izkušen, vse to pa predstavlja dobro osnovo za njegovo oblikovanje.

Na vsakem bodočem nastopu bomo skušali predstaviti vsaj eno novo pesem. Ob tem bi se rad zahvalil našemu pevovodji, ki skuša iz zbora izvabiti res tisto najboljšo, čeprav mu ne-

discipliniranost to često ne dopušča. Zahvaliti pa se je treba tudi delovni organizaciji, ki nam daje sredstva za delovanje in ima veliko razumevanje za dejavnost zbora, ter vsem tistim delavcem, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da je zbor resnično zaživel.“

Franc Milek:

„Mešani pevski zbor Pionir je v svojem prvem letu delovanja naštudiral deset pesmi, ki jih je ponese med svoje sodelavce in predstavil ostalemu občinstvu na različnih kulturnih prireditvah. Tako je zbor nastopil v Zagrebu, Ljubljani, Artičah, Straži in večkrat v Novem mestu. V novembru smo pripravili tudi samostojen koncert v počastitev prve obletnice delovanja.“

Težave, s katerimi se srečuje vsak na novo ustanovljeni pev-

ski zbor so bile prisotne tudi v tem zboru. Potrebno je omeniti, da ta zbor združuje pevce iz različnih krajev, ki pa so tudi dokaj oddaljeni. Med pevci so tudi matere in žene, ki si le s težavo najdejo čas, da pridejo na vaje in nastope, vendar z veliko ljubeznijo do petja lahko

te težave premagajo. Zbor še ni dokončno formiran, saj se novi pevci še vedno prijavljajo. Moram pa vse člane pohvaliti, saj se zavedajo svojega kulturnega poslanstva in vedo, kaj pomeni prenesti pesem med delavce kolektiva kakršen je SGP Pionir.“

Mešani pevski zbor Pionir šteje trenutno 45 članov, od tega 9 sopranov, 12 altov, 12 tenorjev in 12 basov. Pevci vadijo v prostorih gimnazije Novo mesto vsak četrtek od 18. do 20. ure. Prej so bile vaje dvakrat tedensko tako, da so imeli do konca novembra že 54 vaj po dve uri, kar zneso 108 ur, in kar osem nastopov. Letos bo zbor nastopil še enkrat in sicer na svečani podelitvi jubilejnih priznanj Pionirja.

6. člen

Višina honorarjev, število in višina nagrad za javne nagradne natečaje (nagradne križanke in drugo) v glasilu določa uredniški odbor na predlog glavnega in odgovornega urednika. Honorarno listo pripravi glavni in odgovorni urednik z vso odgovornostjo in upoštevanjem določil tega pravilnika in pravilnika o urejanju izdajateljskih razmerij in o izdajanju glasila „PIONIR“.

7. člen

Razdelitev razpisanih nagrad določi uredniški odbor na osnovi javnega nagradnega razpisa in pravočasno, do določenega roka v uredništvo prispelih rešitev z javnim žrebanjem. Za žrebanje se sestavi komisijo izmed prisotnih članov uredniškega odbora.

Pri žrebanju se določa nagrade od najvišje do najmanjše. Avtorji nepravilnih rešitev nimajo pravice do nagrad.

O žrebanju in celotnem pripravljalnem postopku se vodi zapisnik, ki ga podpišejo člani komisije.

Glavne rezultate nagradnega natečaja ter izid žrebanja se objavi v prvi naslednji številki glasila.

8. člen

Prispevke se honorira po tem ceniku:

1. Avtorska vrstica objavljena v glasilu	3,00 din
2. Fotografija cm2	1,00 din
3. Karikatura	100,00 din
4. Literarni prispevek: (verz) (črtica ali drugo – tipkana vrsta A4)	20,00 din
5. Križanka – velika, zrisana (A4) – navadna (A5)	3,50 din
5. Križanka – velika, zrisana (A4)	500,00 din
5. Križanka – navadna (A5)	300,00 din
6. Najmanjši honorar za vsako objavo (kratka vest, izvorna šala itd.) je	35,00 din

7. Prevod

A4 rokopis – iz slovenskega jezika v srbohrvatski ali obratno	100,00 din
A4 tipkano – iz slovenskega jezika v srbohrvatski ali obratno	110,00 din

8. Prispevke, ki so nastali v druge namene, ne izreceno za časopis, se praviloma ne honorira, uredništvo pa se lahko v izjemnih primerih odloči za honorar.

9. Prispevke po naročilu (snemanje s kamero, slikanje itd.) se plačuje po dejanskih stroških sodelavcem izven DO.

9. člen

Za objavo člankov, risb, fotografij in drugega materiala v glasilu ni potrebna pismena pogodba med avtorjem in delovno organizacijo SGP „PIONIR“ Novo mesto.

10. člen

S podpisom potrjeni obračun avtorskih honorarjev sodelavcem glasila in izžrebanim nagrajencem se plača po veljavnih predpisih in v čistih (netto) zneskih.

11. člen

- a) Uredniški odbor lahko periodično predlaga še izredne nagrade za najbolj delavne sodelavce.
- b) Honorarji morajo biti nakazani na podlagi honorarne liste 1-krat mesečno.

12. člen

Pravilnik prične veljati 8 dan po sprejemu na seji delavskega sveta delovne organizacije in objavi na oglasni deski ter v glasilu.

Predsednik DS DO:
MARJAN COLNAR

Vodja projektova tov. Jaklič – Pionir in tov. Trčel – SMELT pri podpisu pogodbe.

Ponovo startujemo u Libiji

Već je u rujnu (septembru) u Beogradu bio potpisan ugovor između investitora iz Libije i SDPR iz Beograda. Nositelj svih poslova u ime SDPR je Smelt Inženiring iz Ljubljane s kojim je Pionir 24. studenog (novembra) potpisao ugovor za sve građevinske radove u vrijednosti 17.043.000 američkih dolara. Radovima u Libiji započet ćemo početkom naredne godine, a oni će kako se predviđa biti dovršeni kroz 21 mjesec.

Glavni izvođač građevinskih radova u Libiji je OOUR Građevinski sektor Ljubljana, a pored njega obrtničke i druge radove obavljat će ostali Pionirovi oouri. Projektivni biro morat će još prije početka radova izraditi kompletne projekte arhitekture i statike za građevinski dio objekata.

NIKO JAKLIČ

MKI pred startom

Tokom cijele godine odvijao se širok krug akcija za formiranje novog ooura MKI – Mehanizacija, kovinarstvo i instalacije. Zato je dobro na isteku godine, kada se te aktivnosti privode kraju, i kada u novoj godini nov oour počne i službeno postojati, da predstavimo rezultate već izvedenih aktivnosti i prikazemo samo organizaciono odvijanje.

Povijest priključenja Novomontaže već je poznata, zato je ne bi ponavljali. Naime, Pionir je određen za nosioca integracionih procesa u građevinarstvu za Dolenjsku. Priključenjem radne organizacije Novomontaža napravljen je korak naprijed, jer ne radi se samo o priključenju obiju njenih ooura Pioniru, već o formiranju novog udruže-

nja koji bi udruživao prilično raznoliku djelatnost u cilju boljeg ekonomskog položaja za stjecanje većeg dohotka.

Nov oour koji će biti drugi najveći u Pioniru u prvom će fazi brojati oko 700 do 800 ljudi, a bit će sastavljen od šest sektora: mehanizacija, niska gradnja, metalni proizvodi, servisna djelatnost, strojne instalacije i elektro instalacije.

Akciju uspostavljanja organizacije novog ooura vodio je projektni team kojeg su sačinjavali Pionirovi radnici i radnici iz Novomontaže, a sudjelovao je i zavod za produktivnost rada. Priprema se odvijala u više komisija, a glavno su breme nosile komisije za organizacionu shemu, za samoupravne organe i delegatski sistem te komisija za samoupravna akta i registraciju.

Već je potvrđen elaborat o organiziranosti, a isto tako imenovani su v. d. voditelj sektora na sjednicama samoupravnih organa postojećih ooura (MKO, SPO i oba ooura Novomontaže), zajedničkim sastancima DPO i rukovodilaca ooura.

Na referendumu koji je bio od 26. do 29. listopada (oktobra), bili su usvojeni samoupravni sporazum o udruživanju i statut MKI. U fazi su usvajanja pravilnik o radnim odnosima,

pravilnik o rješavanju stambenih pitanja te pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti radnika. Do kraj godine još treba uskladiti i usvojiti nekoliko jako važnih samoupravnih općih akata, a ta samoupravna aktivnost nastaviti će se i u narednoj godini.

Izbori za društvenopolitičke organizacije bili su izvedeni tako što su se organi DPO već sastali na konstitutivnim sjednicama i izabrali svoje predstavnike. Do nove se godine odvija rad u DPO po oourima, a zajedničke akcije novog ooura već vode predstavnici DPO, zajedno s predstavnicima osnovnih organizacija po oourima. Bili su imenovani koordinatori za sve DPO i to: Milan Kapetan za sindikat, Miha Duh za SK i Angelina Iveljić za SSOS.

Sjedište ooura MKI bit će u zgradi današnjeg ooura SPO. Bit će potrebno izvesti još cijeli niz aktivnosti kao što je usklađenje radnog vremena, registracija na sudu itd. Svakako, rad još ni izdaleka nije dovršen, premda je obavljen veliki dio aktivnosti i to u jako kratkom vremenu, i nadamo se prilično kvalitetno. Naime, cilj združenja bio je u tome da radnici udruženi u nov oour MKI ostvare više dohotka, a ne samo toliko koliko su ostvarili svatko za sebe, a pored toga jedan od glavnih ciljeva novog ooura je i zadovoljavanje potreba djelatnosti Pionira te vrste, kako doma tako i u inozemstvu. To će biti moguće samo jedinstveno vođenom akcijom, velikom odgovornošću sindikata i ostalih DPO, ukoliko svi će se radnici morati angažirati kako bi se proizvodnja i nadalje mogla nasmetano odvijati uprkos svim stvarima koje će još biti potrebno urediti i raščistiti.

V. d. voditelji sektora: Jože Pintarič (mehanizacija),

Mirko Strmšek (niske gradnje),

Vinko Dežman (metalni proizvodi),

Rudi Kralj (servisna djelatnost),

Oto Jazbinšek (strojne instalacije),

Štefan Kavšek (elektro instalacije).

Za pomoćnika direktora ooura za planiranje procesa bio je imenovan Slavko Kastelic, za pomoćnika direktora za razvojno područje Egidij Sinkovec, a vršilac dužnosti direktora MKI je Marjan Zupanc.

Izvršni odbor sindikata MKI sačinjavaju: Milan Kapetan, (predsjednik koji je ujedno i delegat za konferenciju OO SSS), isto tako Franc Hrovatič, (njegov zamjenik), Antonija Bančič, (blagajnik), a članovi

su Štefan Slak, Slavko Bukovec, Mira Hotko i Zdenka Pintarič.

U nadzornom odboru sindikata su: Robert Stranič (predsjednik), Jože Judež (zamjenik), Anton Sečen i Jovo Kapselski (članovi), Jože Grubar i Rajko Kunčič (zamjenici članova).

Osnovnu organizaciju SSOS vodio će: Zdravko Grah (predsjednik), Milan Merlin (zamjenik) i Marinka Nagelj (blagajnik). U predsjedništvu su još Igor Štukelj, Milan Klobučar, Jože Primc i Anton Kozoglav.

Sekretarijat saveza komunistički sačinjavaju: Jože Barbič, Franc Novak, Mirko Pirnar, Mira Hotko, Janko Horvat i Miha Duh (sekretar).

Na izborima koji su bili 24. i 25. studenog (novembra) bili su izabrani delegati za radnički savjet radne organizacije, delegati samoupravne radničke kontrole RO te samoupravni organi OOUR MKI.

Radnički savjet OOUR MKI sačinjavaju: Andrej Burger, Marjan Drenovac, Miha Duh, Anton Gazvoda, Martin Jožef, Janez Kastelic, Milan Knap, Tone Kozoglav, Jože Kravs, Tatjana Križman, Vlado Leskovšek, Pavle Mavsar, Drago Muhič, Marinka Nagelj i Franc Potočar.

Komisija samoupravne radničke kontrole ooura: Jože Božič, Stane Čeh, Janko Horvat, Drago Klemenčič, Igor Romih, Boris Turk i Jože Turk.

Disciplinsku komisiju MKI sačinjavaju: Rudi Irt, Alojz Jarc, Rafko Krevs, Rihard Romih, Franc Šlejkovec i dva vanjska člana (Ivan Iljanič i Brane Lukič).

Delegati MKI za radnički savjet RO su: Peter Bračko, Miha Duh, Marija Jurekič, Janez Kastelic (autoservis) Janez Kastelic (sektor mehanizacija), Tone Kozoglav, Franc Potočar i Jože Udovč.

Delegati MKI za samoupravnu radničku kontrolu su Janko Hrovat i Stane Čeh.

Svatko svoj akt

Naš se život uređuje s 3,3 milijuna raznih državnih i samoupravnih propisa, s približno 2 milijuna sporazuma i drugih dogovora i 1,2 milijuna samoupravnih općih akata. To znači da na svakih 7 Jugoslavena imamo jedan akt.

Nagrađeni inovatori

Istraživačka zajednica općine Novo mesto 28. listopada podijelila je nagrade 21 istraživaču među kojima je bilo i pet Pionirovih inovatora.

Jože Majes dobio je nagradu za sistem oplata kojima je RO uštedio dragocjene devize, Jože Malenšek za projektiranje instalacija u Čateškim Toplicama, gdje je kao prvi u Jugoslaviji upotrijebio energiju termalnih i otpadnih voda i na taj način omogućio godišnju uštedu od 5 milijuna dinara, Feliks Strmole za konstruiranje elemenata montažnih objekata za poljoprivredu koji gradnju pojeftinjuju za 20 postotaka, Ladislav Lavrič za konstruktivno i tehnološko rješenje ugradnje kada u kupaonice i Andrej Žnidaršič za konstrukciju drvenog montažnog objekta.

U obrazloženju ovogodišnjih nagrada bilo je rečeno kako su pooštrili kriterije, što samo kazuje kako je mnogo inovatora još ostalo nepoznato široj javnosti. Sve je to dokaz da smo konačno ipak uvidjeli prednosti koje daje naše domaće znanje. To je put koji u privredi daje najviše dohotka i nema lakšeg i boljeg puta u izvoz nego što je izvoz vlastitog znanja i vlastite pameti, rekao je tim povodom podpredsjednik RK SSRN Jože Knez.

Važnost inovatorstva upoznali smo i u našoj radnoj organizaciji, što pokazuje i odaziv radnika, iako sistem nagrađivanja još nije ureden i Pionirovi inovatori za svoj stvaralački rad još nisu odgovarajuće nagrađeni.

Tim povodom bila je u auli Osiguravajućeg zavoda Triglav otvorena i izložba izuma i tehničkih poboljšanja, gdje smo predstavili i našu inovacijsku djelatnost. Povodom postavljanja izložbe posebno treba pohvaliti druga Jožu Bariča te propagandni odjel koji su naša dostignuća zbilja dobro prikazali široj javnosti. Nažalost izložbu inovacija vidjelo je malo Pionirovih radnika.

Kolektivno osiguranje u slučaju nesreće u sadašnjoj eko-

Povoljnije kolektivno osiguranje

nomskoj situaciji ne nudi našim radnicima zadovoljavajuću osiguravajuću zaštitu u slučaju kada se povrijede na radu ili u svoje slobodno vrijeme. Naime, sada većina radnika u oourima plaća premiju u visini 20 dinara, a neki čak po 10 dinara. Osiguravajuće svote na te premije naravno više ne odgovaraju, jer su odštete plaćene po dosadašnjim osiguravajućim svotama u posljednje vrijeme samo simbolične.

Zbog toga odjel za osiguranje predlaže da svi oouri usvoje

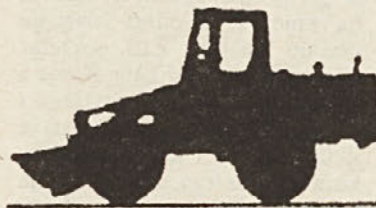
razred opasnosti	smrt zbog nesreće	invaliditet zbog nesreće	smrt zbog bolesti ili prirodna smrt
I.	333.340	666.680	20.000
II.	215.690	431.380	20.000
III.	159.420	318.840	20.000

Uvrštenja u razrede opasnosti određuje se po pravilniku Zavarovalne skupnosti (Osiguravajućeg zavoda) Triglav, kojeg su usvojili delegati iz redova osiguranika. Npr. u I. razred opasnosti spadaju svi radnici koji rade u kancelarijama, u II. razred spadaju poslovođe svih profila, a svi ostali radnici u III. razred opasnosti.

jednake svote osiguranja s jedinstvenom premijom od 50 dinara mjesečno po radniku, što će nuditi i veće odštete. Kao objašnjenje recimo da osiguravajući zavod plaća odštetu u slučaju nesreće ili smrti bez obzira na to je li do nesreće došlo na radu ili izvan radnog vremena. Iz osiguranja su isključene samo nesreće do kojih je došlo zbog utjecaja alkohola ili droga, odnosno zbog samoubojstva te zbog grube nemarnosti.

Predloženo je da se usvoji zaključak po oourima kako bi se kolektivno osiguranje radnika u slučaju nesreće od nove godine plaćalo po 50 dinara, tako da 20 dinara plaća svaki radnik sam, a ostalo osnovna organizacija iz fonda za zajedničke potrebe.

Taj način plaćanja već je uvela većina radnih organizacija u Dolenjskoj, a kod nekih cjelokupa suma premije ide na teret fonda zajedničke potrošnje organizacije udruženog rada.

Zapošljavanje mladih stručnjaka

Sredinom 1981. godine zaposlenje je tražilo 635.000 mladih ili 73,4 postotka od ukupnog broja nezaposlenih. Organizacijama udruženog rada prošle godine trebalo je 248.000 stručnih osoba, a u evidenciji za zapošljavanje bilo ih je 401.000. U 1981. godini u prosjeku je na 111 radnika bio zaposlen samo jedan pripravnik što je svakako premalo.

Na zapošljavanje tih mladih stručnjaka negativno utječe koncentracija nezaposlenih mladih osoba u velikim mestima i njihova slaba teritorijalna migracija.

Od oko 850.000 nezaposlenih osoba na posao čeka oko 406.000 stručnih kadrova. U naredne tri godine trebalo bi zaposliti 700.000 stručnih osoba, tako da bi se taj broj do 1985. godine smanjio na 250.000 nezaposlenih. Mladi školovani kadrovi i pripravnici moraju predstavljati najmanje dvije trećine od ukupnog broja osoba koje se zapošljavaju, zato će rokom biti određeni izvori i obaveze udruživanja sredstava za veće zapošljavanje mladih stručnih osoba.

Udruženi rad mora do kraja 1984. godine pripremiti dugoročne projekcije potreba kadrova.

Mladost je ludost

Misli iz naslova nikako ne možemo upotrijebiti kad govorimo o Ivanu Ilijaniću, dva-desetsedmogodišnjem referentu za samoupravne organe i ONO u novomeškom Građevinskom sektoru, koji će kao delegat na 11. kongresu SSOJ zastupati općinsku konferenciju SSOS iz ovog mesta.

Ivan Ilijanić rodio se 17. svibnja (maja) 1955 u Ozlju. U Novo mesto došao je 1971, kako bi se u Pioniru izučio za tesara. Uspješno je završio školu učenika u privredi, a zatim se zaposlio u Građevinskom sektoru Novo mesto. U školskoj godini 1977/78 pohađao je srednju političku školu i nakon položenog završnog ispita počeo je obavljati poslove i radne zadatke referenta za samoupravne organe i ONO. Time njegovo obrazovanje nije još završeno. Naime, vanredno se upisao na Višu pravnu školu u Mariboru, dobio Titovu stipendiju i sada pohađa drugu godinu.

Odmah poslije zaključivanja redovnog radnog odnosa, a i ranije uključio se u rad omladinske organizacije u oouru. Bio je jedan od glavnih pokretača za formiranje koordinacionog vijeća SSOS na nivou RO i dva mandata bio njegov predsjednik. Obavljao je i brojne druge funkcije u omladinskoj organizaciji, od općinske do republičke konferencije. Trenutno je predsjednik konferencije mladih radnika i sekretar osnovne organizacije SK u oouru, a da o drugim funkcijama i zaduženjima i ne govorimo.

Kao učesnik 11. kongresa SSOS koji je bio u Novom mestu kritički ga ocjenjuje, iako će na jugoslavenskom kongresu omladine morati zastupati upravo stajališta i prijedloge koji su na njemu bili usvojeni. Slovenski kongres je po njegovom mišljenju jako kritički izložio sve aktualne probleme današnjeg društva, iako su učesnici u raspravi često ponavljali već tisuću puta rečene i utvrđene stvari. Premalo je bilo novih, a prije svega korisnih prijedloga.

(Nadaljevanje s 13. str.)

Omladinska organizacija još je uvijek na rubu političkih događanja, a za to je krivo samo članstvo. Ubuduće će trebati naći pravi sadržaj rada, ne baviti se samo akcijama manifestativna značaja. Specifični se problemi pojavljuju i u udruženom radu. Ivan tvrdi kako se mladi stručnjaci ne uključuju u rad omladinske organizacije u novim sredinama, a na drugoj strani ti su omladinci zapostavljeni i ne mogu iskoristiti sve svoje stečeno znanje.

Na kongresu u Novom mestu Ivan je bio član organizacionog odbora, a bio je zadužen za delegacije iz drugih republika i inozemstva. Svakako, kongres je organizaciono veoma dobro uspio, a ujedno to je bio jedan od najvećih događaja u Dolenjskoj koji je privukao brojne predstavnike društvenopolitičkog života i druge javne radnike te glasno odzvanjao po čitavoj Jugoslaviji.

Kongres SSOJ najvjerojatnije će biti sredinom prosinca (decembra) u Beogradu. Datum još nije konačno određen. Trenutno se raspravlja o dokumentima za jugoslavenski susret mladih. Ivan Ilijanić će se kao delegat općinske konferencije SSOS Novo mesto uključiti u rad komisije koja će raspravljati o sadržaju rada omladinske organizacije. Referat kojeg će iznijeti na kongresu obrađivat će uključivanje omladine u rješavanje problema u udruženom radu i samim osnovnim organizacijama.

Sam kongres, kako kaže Ivan, vjerojatno neće biti prelopnica i teško bi to od njega mogli očekivati. „Važnije je ono što će slijediti poslije kongresa. Kongres će dati ocjenu dosadašnjeg rada i odrediti ulogu SSOJ u pooštrenim uvjetima privredivanja. Omladinska organizacija mora biti revolucionarna, ubuduće ćemo se morati dosta odricati, realno gledati stvari i sve to za bolje sutra i ljepše danas,“ zaključio je Ivan Ilijanić koji će svakako dostojno zastupati slovensku omladinu, a time i našu radnu organizaciju. U njega možemo imati povjerenje.

Susret u Bihaću

1. i 2. 10. 1982. održan je u avnojskom Bihaću deseti susret samoupravljača područja sleta bratstvo i jedinstvo, na kojem je bilo 300 delegata i gostiju iz tri socijalističke republike: Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije iz slijedećih općina: Gospić, Sisak, Karlovac, Banjaluka, Prijedor, Novo mesto i Bihać.

Samoupravljači su došli u Bihać razmijeniti iskustva i dogovoriti se na koji način i kako najbolje sprovesti obaveze sindikata koje proizilaze iz zakona o udruženom radu, u uvjetima sprovođenja ekonomske stabilizacije. I ne samo to. I ovaj jubilarni susret samoupravljača predstavljat će sponu neraskidivog lanca bratstva i jedinstva, izvor novih nadahnuća radničke klase za bolje sutra.

Za učesnike susreta samoupravljača održana je prigodna priredba pod nazivom „Krajina igra i pjeva“, a radni dio počeo je prvom plenarnom sjednicom na kojoj je uvodno izlaganje podnio Božidar Žan, sekretar vijeća saveza sindikata Bosne i Hercegovine. Bila je izvršena i svečana primopredaja zastave sleta bratstvo i jedinstvo, a tokom dana delegacije su posjetile bihaćke radne kolektive: Kombiteks, Krajnametal, Polietilenu, Energoinvest, Žitoprerađivač i štampariju Bratstvo.

Navečer na plenarnoj sjednici bili su podnijeti izvještaji o posjetama radnim kolektivima i diskusije.

Na kraju sjednice upućeno je pozdravno pismo predsjedništvu SFRJ te predsjedništvu Saveza sindikata Jugoslavije.

DANICA PULJAK

11. kongres SSO Jugoslavije bit će 18. i 19. prosinca (decembra) u Beogradu i na njemu će učestvovati 1100 delegata i 60 predstavnika mladih koji su na privremenom radu ili borave u inozemstvu.

PREPORUKA

SPLOŠNO ZDRUŽENJE GRAĐBENIŠTVA I IGM P R E P O R U Č U J E ORGANIZACIJAMA UDRUŽENOG RADA GRAĐEVINARSTVA DA U SKLADU S ODREDBOM ČLANA 66. ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADNIM ODNOSIMA (SL. L. SRS BR. 27/82.):

1. U operativi (građevinskoj, instalacijsko-montažerskoj i finansijskoj) te u režiji koja je neposredno vezana na operativu, obavezno rasporede radno vrijeme tako da za vrijeme sezone traje više od 42 sata, a izvan sezone manje od 42 sata tjedno, ali u godišnjem prosjeku radno vrijeme ne smije biti veće od 42 sata tjedno.

Upozoravamo da je član 66. citiranog zakona obavezan i sankcioniran je. U članu 219. predviđena je dinarska kazna od 5.000 do 50.000 din za OOUR i od 500 do 5.000 din za odgovornu osobu, ako ne uvede takvo raspoređivanje radnog vremena.

Splošno združenje građbeništva i IGM Slovenije preporučuje svim svojim članicama navedenim u prvom stavu da zbog osiguranja jedinstvenog radnog procesa u međusobnoj suradnji uvedu jedinstveno raspoređivanje radnog vremena u kalendarskoj godini.

PREDLAŽEMO SLIJEDEĆI RASPORED:

1. Početak rada:

u vremenu od 1. siječnja (januara) do 15. 3. i od 15. 10. do 31. 12. početak rada je u 7 sati, a izvan toga vremena u 6 sati; u slučaju uvođenja ljetnjeg evropskog u vrijeme trajanja ljetnjeg vremena početak je u 7 sati.

2. Trajanje radnog vremena:

- siječanj (januar) i prosinac (decembar) – 7 sati dnevno,
- veljača (februar), ožujak (mart) i studeni (novembar) – 8 sati dnevno,
- ostale mjesece – 9 sati dnevno.

Subote su u pravilu slobodne.
3. U obalnom pojasu gdje su temperaturne razlike drukčije nego u kontinentalnom dijelu Slovenije, može se predloženo raspoređenje radnog vremena modifikirati.

4. Korištenje godišnjeg odmora

U pravilu radnici koriste polovinu svog godišnjeg odmora u siječnju (januaru), veljači (februaru) i prosincu (decembru).

U cilju omogućivanja kolektivnog dopusta trebaju sve OUR u skladu s članom 97. već citiranog zakona u svojim samoupravnim aktima predvidjeti mogućnost kako bi svi radnici ili dio radnika išao na godišnji odmor kada je to podesno obzirom na prirodu posla, izuzetne okolnosti zbog kojih se ne može odvijati radni proces te više sile i to mogućnost predvide i u planu korištenja fonda godišnjeg radnog vremena.

U samoupravnom općem aktu treba odrediti:

- za koje se iznimne okolnosti (nedostatak građevinskog materijala, energije...) obzirom na prirodu djelatnosti i organizaciju rada u osnovnim organizacijama može uvesti kolektivni dopust;
- tko utvrđuje takve okolnosti i predlaže kolektivni dopust;
- tko odlučuje o njemu i
- kako i kada radnici moraju biti upoznati s tim da idu na kolektivni dopust zbog više sile ili izuzetnih okolnosti.

11. u ostalim jedinicama koje nisu uključene pod I. trebaju u skladu s članom 65. a zakona o radnim odnosima u svojim aktima predvidjeti neravnomjerno raspoređenje radnog vremena također zbog:

- posebne prirode određenih radova odnosno zadataka,
  - racionalnijeg iskorištenja radnog vremena,
  - vezanosti određenih poslova na određene rokove.
- Takvi su radovi npr.:
- izrada periodičnih i završnih računa,
  - obračun osobnih dohodaka,
  - sastavljanje situacija,
  - izvođenje inventure itd.

Početak radnog vremena u tim jedinicama bit će jednak kao pod I.

Predstavljanje knjige

18. studenog (novembra) Gospodarska založba Gospodarskog vestnika ČGP Delo pripremila je u čitaonici Studijske knjižnice Mirana Jarca u Novom mestu predstavljanje knjige dr. Ludvika Toplaka pod naslovom „Odgovornost poslovnog organa“. Bilo je to prvo takvo javno predstavljanje u Dolenjskoj, a privuklo je brojne interesente iz udruženog rada.

U posljednje vrijeme odgovornost je jedno od najaktualnijih pitanja, a ujedno odgovornost je jedan od najzapletenijih ljudskih odnosa. Možda u tome i leži razlog velikog interesovanja za tu knjigu. Pisac ove studije ograničio se samo na problem odgovornosti poslovnog organa organizacija združenog rada, premda daje i usporedbu s odgovornošću odgovarajućih organa u drugim sistemima. Obradujući te teme pisac je upotrijebio obimnu domaću i inozemnu literaturu, tako da knjiga predstavlja jako obimnu klasifikaciju odgovornosti poslovnog organa u našoj literaturi, a svojim brojnim argumentiranim stajalištima i prijedlozima obogaćuje i jugoslavensku pravnu teoriju. Vrijedi prelistati knjigu, a ona nije namijenjena samo direktorima, već upravo svim radnicima u udruženom radu i mnogima može biti korisno pomagalo u radu.

U poslovnicu Mladinske knjige u Novom mestu Gospodarski vestnik predstavio je svoju djelatnost. Poseban je naglasak bio dat knjigama koje su izašle u okviru Gospodarske založbe kojima GV želi najneposrednije zadovoljiti potrebe u udruženom radu. Među njima najzanimljiviji bili su različiti priručnici, komentari propisa i osnovna teoretska djela koja su od velike pomoći stručnim službama u poboljšanju njihova rada, organizacije i efikasnosti poslovanja. U Mladinskoj knjizi posjetioci su imali 10-postotni popust u kupovini knjiga Gospodarske založbe.

Avtor knjige „Odgovornost poslovnog organa“ Dr. Ludvik Toplak.

Katalog TOGREL

Razvojni odjel pripremio je zajedno s propagandnim odjelom katalog montažnih armiranobetonskih konstrukcija koje izrađuje Tovarna gradbenih elemenata (Tvornica građevinskih elemenata). U katalogu je na petnaest stranica fotografijama, tekstom i crtežima predstavljena djelatnost Togrela koja obuhvata izradu tipiziranih montažnih armiranobetonskih konstrukcija i elemenata s ravnim, razdvojenim i krovom na dvije vode, montažnih fasadnih elemenata za stambene i industrijske objekte te u posljednje vrijeme i konstrukcije za objekte za stočarstvo.

Stane Opara iz Novog mesta jako je kvalitetno odštampao katalog u nakladi od 1200 primjeraka, a on će Pioniru omogućiti kvalitetniji nastup prilikom traženja posla i nudenja usluga drugim izvođačima. Svakako će se sredstva uložena u taj projekt bogato okamatiti u budućnosti.

Za nastup u inozemstvu, a posebno u državama trećeg svijeta u pripremi je poseban katalog na francuskom jeziku koji će izići u nakladi od 300 primjeraka. Tako će djelatnost Pionira, a posebno Togrela biti dostupna i interesentima iz drugih država i nadajmo se da će katalog omogućiti i potpisivanje nekih ugovora za izvođenje radova u inozemstvu. Već teku razgovori o tome.

U fazi pripreme odnosno u tisku nalazi se i prospekt za proizvodnu djelatnost ooura

Keramika i zaključna dela (Keramika i završni radovi) te novog ooura MKI. Konačno je spoznaja o potrebnosti propagandne djelatnosti ipak došla u prvi plan, jer ta je djelatnost do sada bila samo prestižnog karaktera.

S manje goriva dalje

Paket mjera kojeg nam je poslalo savezno izvršno vijeće, predviđa i štednju pogonskih goriva; sličan savjet bio je izrečen i na komitetu za tržište i cijene. Cilj svih tih odredaba je u uštedi određene količine goriva, a za prekršitelje predviđene su oštre sankcije. Zabrana je doduše privremena, ali to ne znači da će uskoro biti ukinuta.

Ovim se mjerama predviđa smanjenje potrošnje goriva do 40 posto obzirom na isto razdoblje u prošloj godini. Naravno, tu ima još cio niz nejasnosti, mnoga pitanja još su otvorena, a građevinarstvo se kao grana ne obrađuje posebno. Uprkos zakonskoj nedorečenosti u radnim je organizacijama naravno potrebno pripremiti interne programe štednje gorivom i obuhvatiti i one potrošnike goriva koje zakon ne propisuje, jer ćemo jedino tako postići cilj svih tih ograničenja potrošnje.

U prvom će redu trebati poboljšati organizaciju rada što će imati još čitav niz sporednih učinaka kao što su manja potrošnja goriva, kontrola ispravnosti vozila itd. Ova mjera, naravno, ne pogađa jednako sve pogodne. Trebat će se preusmjeriti na transport željeznicom i organizirati integralan transport što je za sada još nesređeno. Bit će potrebno izraditi i normative za potrošnju goriva za sva vozila koje će trebati za sve biti jedinstvene.

Sve to i još čitav niz drugih stvari bilo je potrebno obaviti i na ooura SPO, a o tome nas je upoznao njen direktor Marjan Zupanc koji je istovremeno i predsjednik komisije za mehanizaciju u splošnem združenju za građevništvo Slovenije (općem udruženju za građevinarstvo Slovenije), te je zbog toga utoliko bolje upoznat s tim stvarima.

Po mišljenju druga Marjana Zupanca morat ćemo u Pioniru pristupiti organizaciji bolje distribucije goriva, zaštite vozila od

krađa goriva jer su ona na gradilištima nezaštićena ili slabo zaštićena.

Treba pomisliti i na uključivanje kooperanata — takozvanih nosilaca samostalnog osobnog rada preko obrtnih zadruga ili preko interne zadruge Pionira, ali to samo u slučajevima ako vlastiti kapaciteti ne bi bili dovoljni i samo za najnužnije prijevoze.

Osobna privatna vozila koja se upotrebljavaju u službene svrhe moraju imati u prosjeku potrošnju 9 l na 100 km. Vozila koja prevoze hranu, radnike i obavljaju servisnu djelatnost nisu pogođena ovom mjerom. Izuzeci su i specijalna vozila (automješalice itd.). Ukratko, zbog svega toga proizvodnja ne bi smjela trpjeti.

Gravevinari se zauzimaju da bi za građevinarstvo važila jedinstvena mjerila za čitavu Sloveniju. Bila je data i kritika kako bi se određeni organi također morali uključiti još prije usvajanja tih mjera, a ne post festum, jer bi time već ranije mogli mnoge stvari raščistiti.

Sve ovo i još čitav niz drugih korisnih prijedloga nabacio je Marjan Zupanc u razgovoru. Na kraju je dodao da je vlastita mjera najbolja jer jedino ona omogućava da se sve mjere koje potpisuju različite institucije zbilja realiziraju. Kao što je rečeno u odredbama SIV i drugih organa ima mnogo nejasnog, mnogo rupa koje nikako ne smijemo izigravati, već svi zajedno brinuti o postizanju što većeg efekta štednje na svim područjima.

U skladu s odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja s dijelom društvenih sredstava za kupovanje dizel i motornog benzina, tehnička služba je izračunala količinu goriva koju smijemo potrošiti za posljednja dva mjeseca. Ona za RZZP iznosi 1.720 litara benzina i 118 litara dizel goriva. Recimo još i to da su samo u listopadu osobna službena vozila na benzinsko gorivo (dva R 30, dva R 4 i dvije Zastave 101) potrošila 1.135 litara, te će zbog toga ova mjera ozbiljno pogoditi sve korisnike tih vozila, dok je mercedes koji upotrebljava naftu u listopadu potrošio 248 litara. Zbog toga što zakon za sve prekršitelje predviđa oštre sankcije, te će raspoložive količine goriva trebati zbilja pažljivo iskoristiti i preusmjeriti se na javna prijevozna sredstva te odlaziti na put kada to zbilja bude nužno potrebno.

Odlučno protiv štetnih postupka

Samoupravnoj radničkoj kontroli veću važnost

Samoupravni društveni nadzor čiji su dio i organi samoupravne radničke kontrole važan je instrument za osiguravanje i poštivanje zakonitosti, društvenog vlasništva, odgovornosti i prava te dužnosti svih radnika. Uprkos zakonu i sindikalnim stajalištima samoupravni nadzor i posebno organi samoupravne radničke kontrole nisu svugdje zaživjeli odnosno nisu bili dovoljno efikasni. U gospodarskim okolnostima koje ponekad objektivno podstiču društveno štetno vladanje u posljednje dvije godine neopravdano narasta privlašćivanje društvenog vlasništva, korisne malverzacije, krađe, stjecanje dohotka bez rada, požari i još bi mogli nabrojati. Uzroci su nedostatak nadzora, slaba unutarnja kontrola, a ponekad i omalovažavanje ili otežavanje rada organa samoupravne radničke kontrole.

Kada društveno štetno postupanje raste i kad nema pravog samoupravnog nadzora, naravno, jača djelatnost upravnoadministrativnih organa i predmeti se gomilaju na već i tako punim sudovima. Šira društvena samozaštita, kada većina ljudi bude u radnoj i životnoj sredini postupala preventivno — dakle, kao učesnik samoupravnog nadzora, nije samo cilj, ali ni šira praksa. Samoupravni nadzor ima radničko — klasni karakter, a znači i daljnje podružljavanje kontrolne funkcije. Zato sindikat kao politička organizacija ima na tom području obaveze po zakonu. Sindikalna organizacija je nosilac kandidacionog postupka za članove samoupravne radničke kontrole i ima pravo predlagati opoziv organa ili pojedinih članova, a pored toga mora osigurati i političku klimu za rad tih organa, zaštititi članove samoupravne radničke kontrole, ako ih šikaniraju, i politički ocjenjivati rad organa samoupravne radničke kontrole. Ponovnim davanjem važnosti ulozi samoupravne radničke kontrole sindikat treba podstaći raspravu o slabostima,

kršenju samoupravljanja i odgovornosti!

Ali ne samo nadzor već i neobaviještenost ili nedovoljna obaviještenost mogu biti razlog prekasnog poduzimanja mjera. Naravno, radi se o zavodjenju samoupravnih organa, udruživanju i prikrivanju pravih informacija, a i o preopširnim i teško razumljivim informacijama koje ne kažu dovoljno.

Naravno, organ radničke kontrole nije nikakva „unutarnja policija“, a niti sam donosi odluke. Upozorava i daje prijedloge samoupravnim organima, a ako oni ništa ne naprave, organ samoupravne radničke kontrole može suradivati s vanjskim organima kao npr. s pravobraniteljima, skupštinama općina i društvenopolitičkim organizacijama. Radnička kontrola također nije stručni organ, kao na primjer SDK. Za uspješan

Lažna solidarnost i bojazan od zamjeravanja najveći su krivci što samoupravna radnička kontrola ne obavlja zadatke koje im nalaže zakonodavstvo. Ta konstatacija već je stara te je zato treba presjeći odnosno djelima odbaciti.

rad organa neophodno je planiranje rada. Kod toga treba se usredotočiti na zadatke koji imaju prednost, kao na primjer na ostvarivanje planova te periodične i završne račune. Organ radničke kontrole i sindikat dužni su o konstatacijama radničke kontrole obavještavati sve zaposlene.

U 99 postotaka radničke kontrole imaju posla s nepravilnostima koje zgriješe radnici, dok se u postupke „viših“ ne upuštaju.

Radnička kontrola nije oblik proganjanja već način zaštite samoupravnih prava. Cilj samoupravne radničke kontrole sadržajno je puno ostvarivanje samoupravljanja. U njoj vidimo onaj sastavni dio samoupravljanja kojim radnici osiguravaju uvid i nadzor nad cjelokupnom aktivnošću u udruženom radu i reprodukciji. Članovi organa samoupravne radničke kontrole dužni su izvještavati o svom radu i stajalištima, jer se jedino na temelju odgovarajućih informacija uključujemo u proces samoupravljanja.

Spoznanje iz proizvodnog rada

Prošlo je četrnaest dana od proizvodnog rada, ali spoznanje iz tog vremena još dugo će mi ostati u sjećanju. Možda ipak nije onako kako mislim i možda su to samo površna zaključivanja? Ipak, s posla sam odlazila jako razočarana kada sam utvrdila kakvo je zapravo stanje na gradilištu gdje smo radili.

Već prvog dana utvrdila sam da radnici više uvažavaju svoja prava, a zanemaruju dužnosti. Tako je jedna od njihovih dužnosti ona koja govori o poštivanju zakona o zaštiti na radu. Ali radnici ne nose zaštitne cipele koje ih štite od udaraca. Na pitanje zašto ne nosi zaštitne cipele neki radnik mi je direktno odgovorio: „A zašto bi kad se u sportskim papučama bolje osjećam. A i lakše se krećem!“ To je bila prva njihova slabost. A tko će biti kriv dode li do nesreće? Radnik umjesto da nosi zaštitno odijelo, ono mu stoji u ormaru i na njemu se skuplja prašina.

Druga slabost koja mi je ostala u sjećanju iz proizvodnog rada je u tome što je skoro svaki radnik volio pogledati u čašicu za vrijeme radnog vremena. Uz to pripalio bi cigaretu i brbljao sa suradnicima. Sve to smanjuje pribranost radnika na radu i postoji veća mogućnost za nesreću. I opet se pitamo: Tko je krivac? I opet se ponavlja isti odgovor: Radnik!

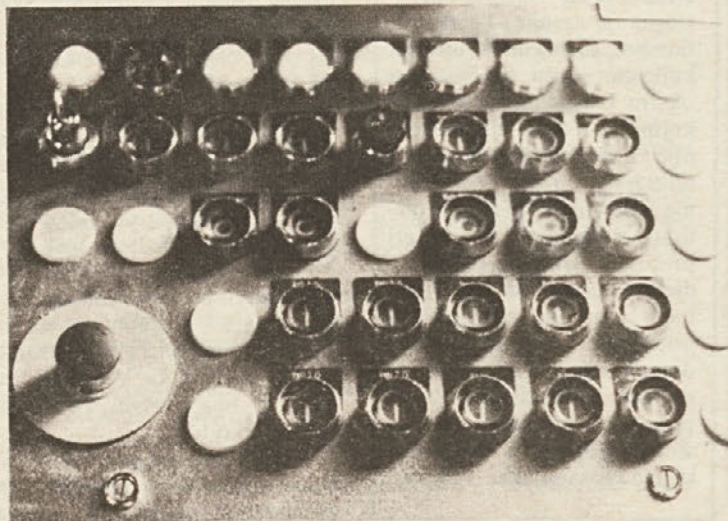
Skoro je za sve radnike bila karakteristična prekomjerna nezainteresiranost za rad. Tako smo na radnoj praksi u Ločnoj bili svjedoci neradišnosti. Učenicima u privredi koji tamo rade promatrali su nas za vrijeme zidanja i davali neumjesne primjedbe. To me posebno ljutilo.

Time su nas dekoncentrirali i nismo mogli misliti na posao kojeg smo obavljali. Učenicima u privredi ponašali su se kao da imaju vremena na pretek i kao da uopće nisu na radu već na zabavi. Poslovođe i svi oni koji nadziru rad mogli bi svoje radnike više kontrolirati i bolje ih zaposliti. Tada radnici ne bi imali vremena za „čikpauzu“, za čašicu rakije ili za noćni odmor. Istina je! I to sam vidjela: neki je radnik radno vrijeme zamijenio za noćni odmor.

Kako je to bilo neodgovorno od njega. A kad nadzornici također ne bi rado odlazili u obližnji restoran na čašicu „prave“ kapljice, takva bi kontrola bila veća i odnos radnika prema radu ne bi bio tako neodgovoran. „Prave“ — naravno u navodnicima jer ta kapljica može obuzeti, od nje se postaje nepažljiv na radu — i već je nesreća tu. Kako riješiti te probleme? To je pitanje o kojem bi mogli dugo govoriti, ali kraj bi bio isti: većom kontrolom. Dobro kontrolom, kontrolom... To bi nekako išlo kad nadređeni ne bi imali iste želje kao sami radnici. Jesu li želje za alkoholom, cigaretama, noćnim odmorom primjerne za radno vrijeme? Odgovor ne, NE! Ali rješenja nema.

Sve ovo nije me odbilo od zacrtanog cilja, jer će se naša generacija boriti protiv toga. Mislim li samo sada tako? Možda ću svoje mišljenje još i promijeniti?

Učenica 1. godine gradevinske škole Novo mesto

Program SPO

Širok spektar nastojanja za efikasnije poslovanje

Radnički savjet Strojno-prometnog obrata usvojio je 12. srpnja (jula) na svojoj četvrtoj redovnoj sjednici dodatni program mjera za povećanje dohotka pored programa kojeg je izradila služba za organizaciju i razvoj poslovanja. Usvojeni dodatni program obuhvata smanjenje svih oblika materijalnih troškova, te DIS, WAR i FIS troškova:

- kod popravaka mehanizacije i voznog parka smanjenje troškova od 20% na 16% u strukturi cijene usluge;

- uvođenjem vlastite cisterne za uzimanje goriva počeli smo izvoditi racionalnu potrošnju goriva, maziva i istovremeno sakupljanje sekundarnih sirovina;

- zaposlenjem vulkanizera i kupovinom stroja za rezanje guma uštedjeli smo u nabavci guma, jer se one oslanjaju na uvezenim reprodukcioni materijalima;

- izdvojili smo iz proizvodnje dio radnih sredstava koji troše previše goriva i čiji bi troškovi održavanja bili preveliki;

- u mirovanje osiguranja dali smo sva radna sredstva koja su duže vrijeme izvan proizvodnje;

- smanjili smo službena putovanja tehničkog kadra;

- preciznim pregledom radnih izveštaja strojara i vozača korigirali smo radne sate, tako što se strogo pridržavamo usvojenih zaključaka;

- preraspoređivanjem radnog vremena smanjili smo prekovremeni rad na 48 sati, kasnije na 30 sati, zbog ispada određenih kapaciteta radnike smo rasporedili na druge poslove i zadatke, ili smo ih slali na korištenje izvršenih prekovremenih sati;

- zbog racionalnije potrošnje goriva i racionalizacije prijevoza u posljednje se vrijeme koristimo uslugama ŽTO Novo mesto;

- posebna komisija radničkog savjeta pregledala je neku rentnu robu u materijalnom skladištu i izvršila postupak prodaje;

- vođenjem točne evidencije i zaključavanjem fotokopirnog stroja smanjili smo potrošnju papira;

- određeni broj osobnih vozila dali smo u mirovanje te tako smanjili potrošnju goriva i postigli planiranje posjeta gradilištima uporedo sa službom za održavanje iz oour;

- zagrijavanje prostorija smanjili smo na 19°C i usvojili mjeru kojom bi se u prelaznom razdoblju ložilo samo do 10 sati;

- obziroma na činjenicu da oour TKI ne osigurava 100% zauzetost mehanizacije, sami smo se angažirali preko operativnog vođe te slobodne kapacitete plasirali izvan RO, a ta angažiranost iznosi čak 22%, ali je obzirom na takvo stanje poslovni rezultat I-IX/82 povoljan jer smo pokrili sve društvene obaveze;

- u suglasnosti s građevinskom operativom pokušavamo izdvojiti sve konkurente, ali to nam u cijelosti nije uspjelo;

- planskim pristupom nabavci smanjili smo zalihe rezervnih djelova i ostalog potrošnog materijala te na taj način povećali dinarska sredstva;

- o živjeli smo rad disciplinske komisije i komisije za izricanje materijalne odgovornosti i u mnogo slučajeva izrekli mjere naknade nestale materijalne štete;

- zaključkom radničkog savjeta odredili smo mjesečni limit potrebnih sredstava za popravak mehanizacije, kao i limit potrošnje goriva, maziva, sredstava za osobne dohotke;

- finansijska je služba pristupila utjerivanju neplaćenih faktura, posebno na sektoru niskih gradnji;

- iz pogona je ubuduće potrebno izdvojiti sva radna sredstva koja troše previše goriva, deviznih sredstava za kupovanje rezervnih djelova i popravaka;

- radnici oour planski su pristupili sakupljanju sekundarnih sirovina, posebno otpadnih ulja, papira i obojenih metala;

- zbog nelikvidnosti i usklađivanja kapaciteta planirane smo investicije odložili za naredno razdoblje;

- pored navedenog oour je usvojio i mjere na području usklađivanja osobnih dohodaka, jer smo akordni premašaj smanjili do 30% po pojedinim grupama (tj. kiper vozila, transportnih vozila, automiksera i specijalnih vozila – autodizalica, betonskih pumpi te strojeva za zemljane radove, dizalica i montažnih grupa);

- do daljnjega se ne isplaćuje stimulativno nagrađivanje organizatora proizvodnje;

- osobne ocjene zaposlenih korigirali smo na prosjek 5%;

- ukinuli smo prekovremeni rad tehničkog i administrativnog kadra;

- službi za organizaciju i razvoj poslovanja bio je posredovan prijedlog izmjene vrijednosti obračunske točke obzirom na postignuti uspjeh pojedine oour u skladu s realizacijom.

U svrhu postizanja što boljeg uspjeha i prestrukturiranja proizvodnje radnici Strojno-prometnog obrata samoupravno su se odlučili za udruživanje oour SPO, MKO i RO Novomontaža u jedinstvenu oour MKI, čiji će rezultati biti poznati u 1983. godini.

Sva nastojanja svih zaposlenih i ubuduće će biti usmjerena boljem i kvalitetnijem radu i postizanju višeg dohotka te ostvarivanju veće socialne sigurnosti zaposlenih.

MARJAN ZUPANC

Program Projektivnog biroa

Na 3. vanrednoj sjednici radničkog savjeta koja je bila 4. studenog (novembra) usvojen je program poboljšanja efikasnosti poslovanja zajedno s općinskim planom mjera s konkretnim zaduženjima i rokovima u smislu usklađenja osobnih dohodaka i ostalih materijalnih troškova s rezolucijom.

Bilo je odgovoreno povećati dohodak ooura i smanjiti troškove poslovanja tako da se s investitorima usklade eventualni zahtjevi za dodatne radove i druge radove i jako šteti u svim vrstama materijalnih troškova i zajedničke potrošnje, izradi plan potrebnog dohotka kojeg bi morali ostvariti u zadnja dva mjeseca ove godine i do kraja se angažirati kako bi planirani dohodak bio i ostvaren.

Za pravilno stimuliranje i vrednovanje rada potrebno je izraditi analizu akordnog obračuna koji se mora slagati s realizacijom, stajalištima i zaključcima samoupravnih organa na nivou ooura i radne organizacije.

Pored gore navedenih mjera u fazi izvođenja su i slijedeće akcije koje bi trebale pripomoći boljoj kvaliteti projekata, većoj efikasnosti, ukratko, većem dohotku. To su: poboljšanje unutarnje kontrole projekata, koordiniranje i usklađivanje između projektiranja pojedinih djelova projekata, smanjenje režije i poštrenje odgovornosti prilikom projektiranja.

Nabrojene i već realizirane akcije već su dale konkretne rezultate. Usklađeni su osobni dohotci s mjerilima koje zahtijeva rezolucija i Projektivni biro nije više među prekršiteljima. Rezolucijom usvojenog općinskog programa sigurni smo da ćemo dati dodatni prilog stabilizaciji.

Predviđene projektantske radove, a prije svega na području inozemstva te povjerenje investitora garancija su daljnjeg razvoja Projektivnog biroa.

Kako protiv alkoholizma?

Studen (decembar) je mjesec borbe protiv alkoholizma. O toj društveno štetnoj pojavi radije ne bi raspravljali općenito, jer znamo kako takve rasprave ništa ne rješavaju. Povodom tog mjeseca radije bi se pitali kako u radnim organizacijama zamišljamo borbu protiv tog društvenog zla.

Možda će sve skupa zvoniti kao opća tvrdnja, ali postavimo sebi pitanje već na početku. Osim toga što pijanom radniku pokažemo vrata, učinimo li još što god za njega? Radnik koji je podvrgnut opijanju za vrijeme radnog vremena prije ili kasnije dođe i pred disciplinsku komisiju, gdje mu se izreče opomena, a u konačnici i prekid radnog odnosa. Naravno, u međuvremenu obavljaju se i razgovori sa socijalnim radnicima, liječnicima itd., ali uspjeh svih njih, bar u većini slučajeva, skoro je nikakav. Naime, na prste možemo prebrojati slučajeve kada su radnici prestali uživati alkohol.

Pokazati vrata nediscipliniranom radniku svakako je najlakše. Pravno čitava je stvar, naravno, nesporna, ali tu nitko ne pomisli da se kod većine alkoholičara radi o bolesnicima kojima je potrebna pomoć. Prekidom radnog odnosa slučaj je riješen za radnu organizaciju, premda problem samo prenese na širu društvenu zajednicu koja mora brinuti o tim alkoholiklone osobama, koje pored toga postaju nezaposlene i prisiljene skrenuti na krivi put.

Umor poslije ručka

Uvoženje toplog obroka je jedna je od najvažnijih akcija sindikata, ali novosadski profesor dr. Miroslav Radovanović misli da je to najveća greška i velika šteta za efikasnost u radu i zdravlje radnika, bar u obliku u kojem ga radnici dobijaju u većini organizacija udruženog rada.

Naime, u radničkim restoranima zaposleni dobijaju obilan i masan obrok koji ima od 2500 do 2800 kalorija. To je zbog toga što hrana približno sadrži 45 procenata masnoće. Taj „uobičajeni“ obrok u organizmu se približno probavi za pet sati, znači, radnik je pun snage tek na kraju radnog vremena, kada već odlazi kući. Poslije uzimanja „teške hrane“ krv se iz ruku, nogu i glave počne sakupljati oko želuca i ostalih probavnih organa. Zato su ljudi mlohavi, pospani i bez volje za rad. Ljudi su, dakle, umorni, a to dovodi do povreda na radu, jer poznato je da se najviše nesreća događa upravo poslije užine.

Dr. Radovanović nije protiv toplog obroka, već samo želi da taj obrok pomogne povećanju radne produktivnosti, a ne smanjenju. Predlaže uvođenje dva laka obroka umjesto jednog teškog. Prvi obrok sadržava bi slatki napitak i komad namazanog kruha kojeg bi radnik dobio po dolasku na svoje radno mjesto. To bi brzo probavio i time dobio dovoljno šećera. Drugi obrok dobio bi poslije četiri ili pet sati i u uporedbi s prvim morao bi biti obilan, a ne óvakav kakvog radnici sada dobijaju. Morao bi biti pripremljen od lako probavljive hrane, voća, riba, pilećeg mesa i slično. Takav obrok omogućio bi neopadanje efikasnosti u radu.

Pravo na dva obroka imali bi samo neki radnici. Topao obrok ne bi bio potreban administrativnim radnicima, jer kod njih nema tjelesnog naprezanja. Tak obrok ne bi dobili ni radnici u proizvodnji koji stoje za strojem i samo pritiskaju gumbe. Zato bi radničke menze morale pripremati različite obroke, jer oni sada ne zadovoljavaju svrhu zbog koje su bili uvedeni. Dakle, trebat će uvesti takve užine koje će zbilja služiti produktiv-

nosti rada, jer ona u privredi, a posebno u građevinarstvu prilično opada.

Možda u ovoj tvrdnji novosadskog profesora ima nešto istine?

Događaj u menzi. U redu za užinu radnik je na pladanj natrpao više hrane nego što je predviđeno za jedan obrok. Tada ga je kuharica upozorila, a on joj je zagundao, što to tebe briga. Dragi kolega, zar zbilja ne znaš biti uljudan prema suradnicima i šalješ ih u... iako nisu ništa krivi, oni samo obavljaju svoj pasao. Takvih je radnika, nažalost, iz dana u dan sve više.

Izložba male privrede

Od 27. listopada (oktobra) u sportskoj dvorani Marof u Novom mestu bila je izložba male privrede općine Novo mesto, na kojoj je sudjelovala i naša radna organizacija. Predstavile su se četiri oour s dijelom svoje djelatnosti i to sa slijedećim artiklima:

Mehansko-kovinski obrat

- silos za dnevnu zalihi cementa na gradilištima
- zidna oplata STANDARD višenamjenski upotrebljiv za betoniranje zidova na različitim objektima
- servis Ločna (prikaz u slici)
- metalni proizvodi pogona Bršljin;

Novomontaža

- hidrantni ormarići
- elektronski impulsni rele EIR 1-6
- sistem elektro-razdiobenig ormara ERO.A;

Lesni obrat

- predstavio se harmonika i preklopnim vratima PIONIR te zidnom i stropnom oblogom, također je izložio drvenu baraku za gradilišta, za čije postavljanje potrebno 20 minuta;

Keramika

- bio je predstavljen kompletan proizvodni program pećica i peći (sastavljeno od pećica 16 x 16 — Njemačka).

IRENA VIDE

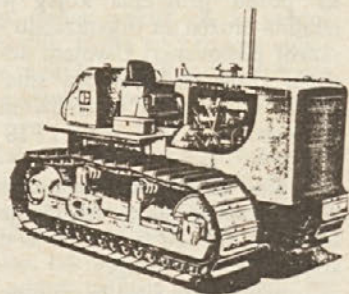
DAR REPUBLICI

Povodom 29. novembra, dana republike, svojoj su svrsi bili predani važni objekti koje je gradila oour GO Metlika i to:

- skladišno pogonski objekt u Ozlju predračunske vrijednosti 12,000.000 din; na obostrano zadovoljstvo objekt je bio izgrađen u dogovorenom roku;
- skladišno proizvodna hala Novoles u Metlici predračunske vrijednosti 30,000.000 din i
- poslovno stambeni objekt u Ozlju (stambeni dio) predračunske vrijednosti 20,000.000 din.

ANICA BEDNARŠEK

Izložbene prostore Pionira koji su na izložbi bili najposjećeniji, pripremio je propagandni odjel u kojem posebno moramo pohvaliti njegovog vođu. Uglavnom njemu pripada zasluga da se je Pionir predstavio novomeskim građanima s dijelom svoje djelatnosti onako kako to dolikuje Dolenjskom velikanu među građevinarima. Izložbu je vidjelo više tisuća posjetilaca.

Bilten prije deset godina

U 12. broju Biltena koji je izišao 22. prosinca (decembra) 1972. godine na osam stranica, na prvoj se stranici govori o udruženom građevinskom poduzeću Giposs (združenem gradbenem podjetju Giposs), čiji je član i Pionir. Osim toga objavljen je i članak o tome da će Pionir biti jedna sama osnovna organizacija udruženog rada (OOUR). Marko Svetina pripremio je pregled gibanja cijena u 1972. godini i predstavio nov porezni sistem. A. Šporar pisao je o posjeti Živka Pregla Pioniru.

Jože Gabrijelčič pisao je o „novoj sintezi“ u Ločnoj.

Objavljeni su i zaključci 3. redovne sjednice radničkog savjeta i zaključci odbora za ekonomsko društveni razvoj te odbora za proizvodno tehnički razvoj. Naravno, tu su i sportski rezultati, žene su na RSI bile druge, a muškarci prvi. Na svim stranicama još je puno sitnih vijesti. Kao novina je to što se na sedmoj stranici prvi put pojavila cijela stranica s omladinskom problematikom pod naslovom „Mladi građevinar“ koja je vjerojatno imala tendenciju biti stalan oblik obavještavanja mladih. U glasilu je također šest fotografija i naravno obavezna Živa kronika.

Kegljači uspešni na DŠI

Kegljaške ekipe občine Novo mesto so opravile tudi drugi nastop v okviru delavskih športnih iger občine za leto 1982.

Na kegljišču v Domu JLA v Novem mestu se je pomerilo v zaključnih bojih skupno 25 ekip, od tega 9 ženskih in 16 moških ekip, ki so dosegle naslednje rezultate in uvrstitve:

MOŠKE EKIPE: 1. BORAC (517), 2. PIONIR (507), 3. IMV (507), 4. ISKRA (504), 5. KRKA (478).

KONČNA UVRSTITEV: 1. PIONIR (1011), 2. KRKA (998), 3. BORAC (997), 4. ISKRA (980).

Skupno je uvrščenih 23 ekip, od tega 7 ekip le z enim nastopom.

V moški ekipi so nastopili naslednji tekmovalci: VUKŠINIČ Dušan, 93, SAJKO Drago 69, ROVAN Ivan 100, ŽIDANEK Franc 25, FINK Alojz 34, ŠTEPEC Slavko 89 in MLINAR Gorazd 97 kegljev.

ŽENSKÉ EKIPE: 1. KRKA (264), 2. NOVOLES (257), 3. ISKRA (253), 4. NOVOTEKS (245), 5. PIONIR (242).

KONČNA UVRSTITEV: 1. KRKA (578), 2. NOVOLES (557), 3. PIONIR (521), 4. NOVOTEKS (483).

Skupno je uvrščenih 14 ekip, od tega 5 le z 1 nastopom.

V ekipi so nastopile naslednje tekmovalke: ORAŽEM Anica 64, ŠUŠTAR Majda 47, PETELINC Cvetka 59 in SOFRONOV Vida 72 kegljev.

Moška ekipa se je s solidnim drugim nastopom povzpela z 2. mesta v spomladanskem delu na 1. mesto v skupni uvrstitvi, saj drugi nastop vodilne KRKE ni bil uspešen in je dosegla šele 5. rezultat. Prav tako tudi ekipa BORCA, zmagovalki jesenskega dela, ni uspelo nadoknaditi razlike v kegljih iz spomladanskega dela niti prehiteti ekipo KRKE.

Ženska ekipa ni uspela ponoviti dobrega rezultata iz spomladanskega dela in je dosegla 5. rezultat. Priborjena prednost pa je bila kljub temu zadostna za ohranitev 3. mesta v končni uvrstitvi.

Vsem tekmovalcem in tekmovalkam čestitamo za dosežene rezultate in uvrstitve!

I. R.

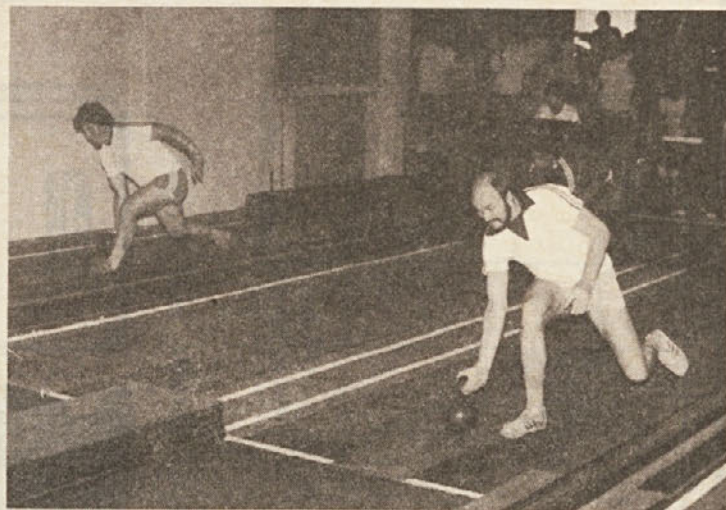
Kegljaške novice

Kegljaško društvo Novo mesto je na kegljišču Loka v Novem mestu organiziralo odprto prvenstvo društva za člane v disciplini 1 x 200 in članice v disciplini 1 x 100 lučajev. Na prvenstvu je sodelovalo 54 tekmovalcev in 26 tekmovalk Območne kegljaške skupnosti Novo mesto, ki obsega občine Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje ter Območje kegljaške skupnosti Posavje, ki zajema občine Brežice, Krško in Sevnica.

Prvenstva so se udeležili tudi naši tekmovalci, medtem ko tekmovalke iz osebni razlogov niso nastopile.

Pri članih je nepričakovano zmagal Zlatko VEČKO (Borac Novo mesto) z 864 keglji pred Božom VESELOM (Gozdar Novo mesto) z 862 in Francem ROSTOHARJEM (KK Partizan Brežice) z 853 keglji.

Naši tekmovalci so dosegli naslednje uvrstitve: 5 ŠTEPEC Slavko 849, 16. ROVAN Ivan (833), 18. ŽIDANEK Franc (832), 36. VUKŠINIČ Alojz

(798), 45. RODIČ Vinko (782), 49. VUKŠINIČ Dušan (774).

Pri članicah je zmagala POLJAK Milka s 424 keglji pred BAŠKOVIČ Heleno s 406 keglji in DALMACIJO Angelo s 406 keglji.

Naša moška kegljaška ekipa se je udeležila III. memoriala „EDI ŠUNKO“ v disciplini 6 x 200 lučajev. Tekmovanje je bilo na kegljišču Ingrad v Celju v organizaciji kegljaškega kluba Ingrad Celje.

Sodelovalo je skupno 8 ekip, ki so dosegle naslednje rezultate in uvrstitve:

1. KK „CELJE“ Celje (5163), 2. KK „KONSTRUKTOR“ Maribor (5029), 3. KK „INGRAD“ Celje (4989), 4. PIONIR Novo mesto, (4906 – Žnidaršič Franc 795, Vukšinič Dušan 835, Rovani Ivan 802, Židanek Franc 851, Štepec Slavko 844 in Hren Bogdan 779), 5. KK „KOVINAR“ Štore (4905).

Med posamezniki so najboljši rezultate dosegli: NAREKS Stanko (KK Celje) 871, SIVKA Danilo (KK CELJE) 869, KLAMPER Friderik (KK Konstruktor) 866, DOBRIČ Dragan (KK Konstruktor) 866 kegljev itd.

Na kegljišču Loka v Novem mestu je bilo izvedeno prvenstvo Območne kegljaške skupnosti Novo mesto za moške dvojice v disciplini 2 x 2 x 200 lučajev. Nastopilo je skupno 24 dvojic.

Naša dvojica Štepec – Židanek je dosegla 3. mesto s skupno 3359 keglji. V finišu zadnjega nastopa bi z malo športne sreče lahko tudi zmagala.

Ostale dvojice so dosegle naslednje uvrstitve: 12. Hren – Drenik (1599), 13. Fink – Vukšinič D. (1598).

Zmagala je dvojica Goleš – Bartolj (KK Mercator Trebnje) s 3384 keglji pred dvojico Goleš – Turk (KK Metlika) s 3377 keglji in si tako priborila prvi-

co nastopa na republiškem prvenstvu za dvojice.

Pripravil:
IVAN ROVAN

živa kronika

Delovno razmerje so sklenili:

GO Metlika: Prijanovič Slavko – PK ključavničar, Rehorič Rudolf – elektroinstalater KV II, Butorac Marjan – tesar KV II, Slanc Martin – zidar KV I, Maršič Josip – PU pleskar.

TKI: Fračič Dragutin – ekonomist

Keramika: Kastelec Martin – pečar, Župan Jože – pečar.

Upokojili so se:

MKO: Dvornik Ivan – avtomehanik.

Iz JLA so se vrnili:

MKO: Rom Metod – avtomehanik.

V JLA so odšli:

GO Metlika: Brinec Dušan – pripravnik SS, Kostelac Marjan – elektroinstalater KV, Mrzljak Ivan – vodov. instalater KV, Plasaj Stjepan – zidar KV.

Novosprejetim delavcem in delavcem, ki so se vrnili iz JLA, želimo dobro počutje v naši delovni organizaciji ter veliko delovnih uspehov, tovarišu, ki je odšel v pokoj, pa želimo veliko zdravja in osebnega zadovoljstva!

PROSLAVA

Svečana podelitev jubilejnih priznanj naše delovne organizacije bo v soboto, 18. decembra, ob 10. uri v domu JLA v Novem mestu.

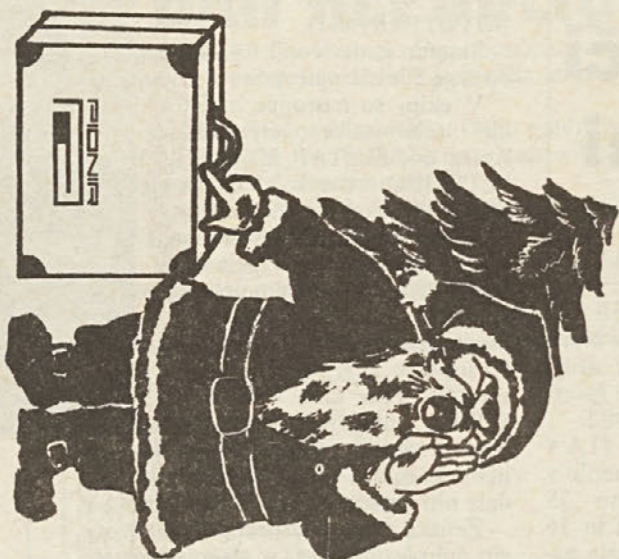
Pionir je glasilo kolektiva SGP

Pionir Novo mesto. Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov. Odgovorna urednica Katjuša BORSAN, namestnik Marija JUREKIČ, člani uredniškega odbora: Boris POŽEK (za TOZD Gradbeni sektor Ljubljana), Ida SLAPŠAK (za TOZD Gradbeni sektor Krško), Eva ŠUŠTERŠIČ (za TOZD Gradbeni sektor Novo mesto), Branimir GRAŠOVEC (za TOZD Gradbeni sektor Zagreb), Niko ŽIGANTE (za TOZD TOGREL), Jože Kravs (za TOZD SPO), Alojz SLENARČIČ (za TOZD Lesni obrat), Polona PLAZNIK (za TOZD Projektivni biro), Zora KAZAKOVIČ (za TOZD Keramika), Anica BEDNARŠEK (za TOZD Gradbena operativa Metlika), Anton ŠAVRIČ (za Novomontažo), Jožica HAJNIČ (za DS Interna banka) in Darinka KREVS (za DSSS).

Naslov uredništva: PIONIR, glasilo kolektiva SGP Pionir, 68000 Novo mesto, Kettejev drevored 37.

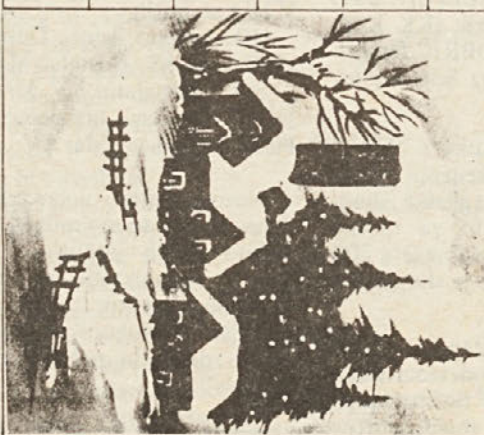
Stack, film in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk: DITC Novo mesto, TOZD Tiskarna.

Novoletna nagradna križanka

Šečino novo leto

SATJ VIDA	DEVAL- VAGIDA	ŽNAKI ZNAHEN- ZA	ČEMELJ BEGLJO	AMERIŠKA DRŠAVA	OLIVNO MINEVAL	UTA NOVAK IVAN	MOŠKO IME VILSEM	IKRAVEČ SOLNE	ŠADUZI BIEL BERSEB ALBERT	NEMŠKI FIBIK ALBERT	MAŠKOTNO OD MEHA	SESTAVIL T. ALBIČ KISTIK
ZVEHA BORLEV			VIDIJE IVAN PRITOK KOLUBAR			BIVSI GILSKI PRESEBNIK LETNO ŠPAGILO			PLOD ŽNANI SVETSKI VSEBISBI			SIMPJAR
GLAVNA RENA NA ČESKEM						ENAKI ČEKI GENOVA						
FRANČ. FESNIK PIERRE			M			KRANJERS POLJSKI NOŠOMERIS						
DINAR						GRŠKO KOF ZA ANQUIRO LETOPIS						
DUŠIK		ALESNIK TERETIJA EDEN OD TOD										
ODRPTO (SRBO- HRVAŠKO)												
IMJE ZA TOVAŽNO TUŽO												
APARATOV ELEKTRO- RITJEKA												
DRŠAVNA BLAŽAVNA	MARANI UDOVE	CANKAR	TEŽA OVOJA TOVORA	DANŠKA VEŠERNA OBLEKA	MEAN MED METUKO IN KARLOVEN	FRANJOVIČ EMILJAD ANTON LUŠTEK	TUŽE MOŠKO IME (ŠAN)	TOVAŽNA KONJE MA. V METULIJA LITER				
PRISILNIK SRNOTAR												
MEŠTO V KREDAVI SRAVOMIJI SRAD												
KALIZ												
	PRŠAVODBA											

REŠEVALCI KRIŽANKE!

Uredništvo glasila PIONIR objavlja nagradno „NOVO-LETNO KRIŽANKO“, zato sporoča reševalcem naslednje:
– uredništvo bo upoštevalo le pravilno rešeno originalno

križanko iz časopisa in ne popravljenih ali fotokopiranih križank,
– rok dostave: do 15. januarja 1983 (na uredništvo glasila PIONIR),
– deset izžrebancev, ki bodo pravilno rešili križanko, bo prejelo lepo knjižno nagrado.